

VINERI 21 NOIEMBRIE 2003 • ANUL LIII NR. 47

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Zălog Culturală a Românilor
din Ungaria Giula

O adevărată gală a culturii românilor din Ungaria

Chitighăzenii vor demisia primarului

Sărbătorirea școlii din Oflaca-Pustă

CALENDAR ORTODOX

24 noiembrie, luni – Sf. Mc. Clement, Episcopul Romei și Petru al Alexandriei.
25 noiembrie, marți – † Sf. Mare Mc. Ecaterina și Sf. Mare Mc. Mercurie. (*Odovania Praznicului Întrării în Biserică a Maicii Domnului*).
26 noiembrie, miercuri – Cuv. Alipie Stălpnicul; Cuv. Stelian Paflagonul.
27 noiembrie, joi – Sf. Mare Mc. Iacob Persul; Cuv. Natanael; Sf. Onufrie.
28 noiembrie, vineri – Cuv. Mc. Ștefan cel Nou; Sf. Mc. Irinarh.
29 noiembrie, sâmbătă – Sf. Mc. Paramon și Filumen. (*Dezlegare la pește*).
30 noiembrie, duminică – (†) **Sf. Ap. Andrei cel Întâi chemat, ocrotitorul României**; Sf. Ierarh Frumunție, Episcopul Indiei. (*Dezlegare la pește*). Duminica a XXX-a după Rusalii.

Citatul săptămânii

„O națiune trebuie să facă sacrificii pentru interesele generale, să iubească limba, literatura, istoria sa, gloria sa, neatârarea sa, să amoare (să iubească) trecutul, să lucreze pentru viitor.”
Dimitrie Bolintineanu (1819–1872)

AGENDĂ

24 noiembrie

1827 – Jean Francois Champollion a descoperit „cheia” de descifrare a hieroglifelor egiptene.
1920 – a murit poetul *Alexandru Macedonski*.
1927 – s-a stins din viață *I. C. Brătianu*, unul din făuritorii României Mari.
1972 – a murit inventatorul și inginerul *Henri Coandă*.

25 noiembrie

1763 – a murit *abatele Prevost*, scriitor și jurnalist francez, cunoscut pentru romanul „*Manon Lescaut*”.
1863 – s-a născut savantul, medicul și bacteriologul *Ion Cantacuzino*.

26 noiembrie

1826 – s-a născut, în comuna bihoreană Aulseu, *Alexandru Roman*, ctitorul celei mai vechi catedre universitare românești (din Pesta) și un mare luptător al Bihorului.
1912 – s-a născut *Eugen Ionescu* (Eugene Ionesco), dramaturg francez de origine română.

27 noiembrie

1867 – s-a născut *Grigore Antipa*, biolog, oceanolog și zoolog.
1972 – a murit *Victor Eftimiu*, poet, prozator, dramaturg și publicist român.
1980 – s-a stins din viață, la Micherechi, povestitorul *Vasile Gurzău*.

28 noiembrie

1850 – a murit *Constantin Diaconovici-Loga*, pedagog iluminist bănățean.
1885 – s-a născut, la Târlisuiua, *Liviu Rebreanu*, mare scriitor, fondatorul romanului românesc modern.

29 noiembrie

1852 – a murit, la Palermo (Sicilia), *Nicolae Bălcescu*, om politic și istoric, unul dintre reprezentanții cei mai clarvăzători și progresiști ai mișcării național-democratice pașoptiste.
1904 – s-a născut, la Giula, preotul *dr. Petru Mîndruțău*, primul vicar ortodox român din Ungaria.

30 noiembrie

1835 – s-a născut *Mark Twain*, autor și umorist american. („*Aventurile lui Huckleberry Finn*”).
1872 – a avut loc *primul meci de fotbal* internațional, când s-au confruntat echipe din Scoția și Anglia pe stadionul din Glasgow.

Minoritățile pe aceeași platformă

Poziția unitară într-o chestiune de mare actualitate și-au exprimat-o președinții autoguvernărilor minoritare pe țară ale croaților, germanilor, românilor, slovacilor într-o declarație comună. În documentul semnat și de *Traian Cresta*, președintele AȚRU, se solicită, din partea Par-

lamentului, validarea unor reglementări categorice, univoce, privitoare la pedepsirea instigatorilor și împotriva oricăror discursuri sau declarații care provoacă ură și discordie. „Opinia publică a zilelor noastre trebuie să fie convinsă că în Ungaria secolului XXI rasismul nu are ce

căuta” – se precizează, printre altele, în document.

Scrisoarea a fost redactată ca o consecință a deciziei recente a Judecătorei Capitalei, prin care a fost disculpat *Hegedüs Lóránt junior* și *Metes György*, acuzați de incitare publică.

E. I.

Dare de seamă
„Pentru Micherechi”

Asociația civilă „Pentru Micherechi” va ține adunarea sa generală la sfârșitul acestei săptămâni, sâmbătă, la 22 noiembrie, cu începere de la ora 19.00, la Căminul cultural din sat. Pe ordinea de zi a ședinței stă darea de seamă despre activitatea din acest an a președintelui *Teodor Nețea*, dezbateră planului de activitate pentru anul viitor și discuții privitoare la sarcinile realizate și care urmează de acum încolo. Adunarea generală se va încheia cu o masă comună.

- e -

Audiență publică
la Consiliul Județean Bichiș

Vineri, 21 noiembrie, de la ora 9.15, la Consiliul Județean Bichiș are loc audiență publică, la care poate lua parte oricare cetățean al acestui județ. De această dată tema principală este dezbateră posibilităților de reprezentare a organizațiilor civile în viața județului Bichiș. În acest județ sunt înregistrate 1800 de organizații civile,

iar în toată Ungaria există 60.000 de astfel de organizații. Participanții la audiența publică de la Bichiș ciaba pot formula întrebări despre funcționarea și activitatea organizațiilor civile, despre posibilitățile de reprezentare ale acestora, precum și despre alte probleme de interes public din județul Bichiș.

- va -

„Zile Bucovinene” la Budapesta

Institutul Cultural Român din Budapesta a organizat în zilele de 19 și 20 noiembrie manifestarea „Zilele Bucovinene – Artiști din Gura Humorului”. Cu acest prilej s-a prezentat CD-ul „Mănăstiri din Nordul Moldovei”, s-a vernisat expoziția de fotografii „Pietre de temelie creștină în

Bucovina – lăcașuri de cult cu frescă exterioară” și s-au prezentat câteva obiecte cioplite în lemn. În cea de-a doua zi a manifestării, pe scena Institutului Slovac a avut loc spectacolul de muzică și dans popular al ansamblului „*Flori de Voroneț*” din Gura Humorului.

I. K.

Marele Premiu
pentru Ștefan Crâsta

La cea de-a treia ediție a Festivalului Filmelor Naționalităților din Ungaria, Marele Premiu a fost câștigat de *Ștefan Crâsta* cu filmul-portret realizat despre profesorul *Gheorghe Petrușan* din Seghedin. Festivalul a avut loc la 14 noiembrie 2003, la Budapesta. La concurs au luat parte 86 de filme, dintre care juriul compus din cinești de renume a premiat 3 creații, Marele Premiu fiind acordat redactorului emisiunilor în limba româ-

nă a Televiziunii Maghiare, Ștefan Crâsta. Juriul a apreciat modul ingenios de prezentare a activității multilaterale a profesorului și omului de cultură, Gheorghe Petrușan. La festival a mai fost proiectat și un alt film românesc, realizat de Redacția emisiunii Ecranul nostru. În filmul lui *Aurel Becan* și *Ibos Éva*, actrița orădeancă *Lázár Kata* vorbește cu o deosebită dragoste și stimă despre teatrul românesc.

-frățean-

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Chitighăzenii vor demisia primarului

Oamenii au ieșit în stradă, luni după-masă la Chitighaz, scandând „Vrem democrație!”, „Jos cu primarul!”, „Cerem demisionarea consiliului local!”. La 17 noiembrie, în fața primăriei s-au adunat în jur de trei sute de locuitori, pedagogi, părinți și copii pentru a înmâna o petiție adresată primarului *Gheorghe Guiaș* și consiliului local. Grupul demonstranților contra ultimei decizii ale conducerii satului a bătut însă la porți închise, cererile lor fiind ascultate doar de o femeie de serviciu.

Încă și înainte de alegerile locale din anul trecut se zvonea despre unele decizii autoritare sau despre cazuri nu chiar democratice ale conducerii comunei Chitighaz. Ziua de 10 noiembrie 2003 se pare că a tulburat apele stătătoare și a pus capăt tăcerii și răbdării localnicilor.

„Nici vorbă de neînțelegeri etnice!”

Miercurea trecută, dis-de-diminează m-a sunat o cunoștință din Chitighaz și m-a atenționat cum că la ei în sat se întâmplă lucruri ciudate. În noaptea de luni, 10 noiembrie, consiliul local a suspendat-o din funcție pe directoarea școlii maghiare, iar părinții se pregătesc să protesteze contra acestei decizii. Prima dată n-am înțeles ce treabă are o revistă românească cu aceste întâmplări, dar peste 24 de ore a trebuit să-mi dau seama că evenimentele s-au lansat și problemele nu mai sunt doar ale școlii maghiare, ci ale tuturor locuitorilor din Chitighaz, indiferent de apartenența lor etnică.

Când am intrat joi pe la amiază, în biroul directoarei *Dila Istvánne*, a cărei nume de fată este *Ana Selajan*, aceasta m-a primit cu ochii înlăcrimați și cu o tristețe adâncă: „Nu știu, ce ne mai așteaptă?! Sunt deja revoltați și copiii, nu numai părinții lor. Tocmai acum mi-au spus că copiii de la școala română au aruncat vorbe urâte către colegii lor de la școala noastră și, bineînțeles, și invers. Oare îi mai putem opri? Nu-i bine că am ajuns până aici... Ca copiii să se urască unii pe alții... Căci sunt neamuri, sunt vecini, prieteni...” Cele două școli generale din Chitighaz se găsesc la colțurile opuse ale străzii *Uttörő*, în ambele școli predau atât profesori de naționalitate română, cât și ma-

„Toată lumea își teme pituța...”

Doamna Dila m-a informat că la 10 noiembrie a.c., după o ședință cu ușile închise, noaptea pe la ora 23.00, consiliul local a decis să o scoată din funcție, pe motivul că nu pot conlucra cu ea. În scrisoarea de demitere, primarul o informează pe directoarea despre această decizie într-o singură propoziție, fără să dea explicații sau argumente. O dată cu aceasta, doamna Dila este anunțată că de aici încolo conducerea școlii sunt însărcinate directoarea școlii românești și directoarea adjunctă a școlii maghiare. „Nici până în ziua de azi n-am primit nici o scrisoare din partea primăriei, în care s-ar preciza, negru pe alb, ce fel de lipsuri sau nereguli au găsit în munca mea de la școală. Mă șochează și mă întreb, cum se poate ca conducerea unei localități să fie atât de nepregătită și lipsită de orice cunoștințe de specialitate în legătură cu treburile școlare, instituția care aparține de primărie, și să schimbe directorul în cursul anului școlar. Așa ceva se poate face numai în cazuri de excepție, foarte motivat, sau la sfârșitul anului școlar. Dar nici decum cu trei luni după începerea cursurilor. În orice școală se depune o muncă serioasă, bine planificată și în centrul tuturor strădaniilor

lor stau copiii. Cu așa ceva nu te poți juca!”, spune directoarea dezamăgită, care stă cu nedumerire și în fața poziției directoarei școlii românești. „N-o înțeleg pe colega mea de la școala românească, cum poate accepta o astfel de hotărâre stupidă a consiliului local. Dacă ar fi invers, eu nu m-aș angaja niciodată să mă bag în treburile școlii românești. Mai ales, și asta mă pune serios pe gânduri, că întregul corp didactic de la școala românească se delimitează de decizia primăriei, solidarizează cu noi și nu înțelege de ce e directoarea lor atât de fricoasă ca să refuze solicitarea primarului. Eu înțeleg că toată lumea își teme pituța, dar sunt lucruri care nu mai pot fi admise, iar deciziile dictatorice ale unui primar și ale lingăilor lui – adică ale celor șapte consilieri care votează tot ce le cere primarul – nu mai pot fi tolerate. Aici de mult nu mai este vorba despre cazul unei simple directoare, ci că la noi se calcă în picioare toate drepturile democratice ale societății, că un primar și majoritatea consilierilor, care sunt »aleșii poporului«, consideră că toți locuitorii satului trebuie să danseze cum ei vor.”

Doamna Dila mi-a mai povestit de cazul câtorva angajați ai primăriei care au fost dați afară de pe o zi la alta numai pentru că nu au mai fost simpatici primarului, despre cazul educatoa-

rei de grădiniță, care a fost demisă cu trei ani înainte de pensionare, acum rămânând fără nici un venit, și multe altele. „Este foarte clar ce urmărește primarul: cine nu face ce zice el, cine nu se teme de puterea lui, acela trebuie lichidat. Cu unii chiar i-a reușit...” Doamna Dila este foarte hotărâtă că va duce până la capăt ceea ce a început. A făcut recurs contra deciziei primăriei la Oficiul Județean de Administrație Publică, a depus dosar de reclamație la Tribunalul Muncii. „Mă încurajează în strădaniile mele că toți părinții școlarilor noștri și foarte-mulți consăteni sunt de partea mea”, spune cu o voce hotărâtă directoarea demisă.

„Pentru refuzarea muncii și eu pot fi dată afară...”

Trecând drumul, am intrat la școala românească și am căutat-o pe directoarea *Cornelia Mocan Kovács*. Conducătoarea acestei instituții n-a aflat până atunci că elevii din cele două școli au strigat unii la alții vorbe de ocară. La întrebarea mea dacă, oare, se urmărește comasarea celor două școli, cum presupune directoarea școlii maghiare, doamna Kovács mi-a răspuns că „despre așa ceva, nici vorbă! Eu am trimis o scrisoare primarului, în care i-am explicat de ce nu pot accepta conducerea școlii maghiare, dar mi-a dat de înțeles că pentru refuzarea muncii și eu pot fi dată afară. Sunt într-o situație foarte grea și de neînviat: pe de o parte, mi se transmite ca nu cumva să am curajul să intru în școala maghiară, pe de altă parte primesc telefoane amenințătoare, bineînțeles anonime”, declară directoarea română, care nu înțelege de ce unii o învinovătesc pe ea pentru decizia consiliului local. La sfârșitul săptămânii, doamnei Kovács i s-a dat de înțeles și printr-un fapt ce ține de categoria vandalismului, de care parte trebuie să stea. Făptași necunoscuți au măzgălit cu vopsea roșie pe pereții casei familiale a directoarei școlii românești.

(Continuare în pag. a 5-a)

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria, la zece ani de existență

La sfârșitul lunii, în zilele de 29–30 noiembrie se organizează cea de-a 13-a sesiune științifică, sub genericul Simpozion, serial de comunicări științifice ale Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria. Întrunirea va avea un caracter festiv, dat fiind că se va aniversa un deceniu de la înființarea Institutului. La prestigioasa întrunire de la sediul Uniunii Culturale din Giula, (str. Doja nr. 8), care va începe de la ora 10.00, un șir de cercetători, profesori și intelectuali pasionați pur și simplu de câte-un domeniu de cercetare vor prezenta comunicări științifice și studii într-o amplă gamă tematică. Simpozionul este sprijinit de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”, Ministerul Patrimoniului Culturii Naționale, precum și de Autoguvernarile Românești ale sectoarelor I și II din Budapesta.

Mai jos înșirăm autorii și titlurile comunicărilor din cele două zile.

Constantin Mălinaș: Sărbătorirea bicentenarului Emanuil Gojdu

Cornel Sigmirean: Istoria elitelor românești din Transilvania reflectată în istoriografia postcomunistă

Grigore Ploșteanu: Dimitrie Cantemir, o personalitate de renume europeană

Victoria Moldovan-Liana Pop: Predarea limbii române în perspectiva aplicării portofoliului lingvistic european

Maria Marin: Locul graiurilor românești din Ungaria în structura dialectală a dacoromânei

Stela Nikula: File din „Codul bunelor manieri” a românilor din Ungaria (Ospitalitatea)

Eugen Glück: Contribuții cu privire la istoria românilor uniți din Nord-Estul Ungariei

Ana Borbély: Relația dintre biserică și menținerea limbii minoritare

Elena Rodica Colta: Paraschiva la românii din Ungaria

Elena Csobai: Comunitatea românească din Bedeu și Micherechi pe baza cercetărilor demografice

Ana Hoțopan: Viața erotică în comunitatea tradițională din Micherechi

Gheorghe Santău: Despre unificarea europeană

Gheorghe Petrușan: Imaginea ungurului și românului în romanul „Ranele națiunii” de Iosif Vulcan

Maria Gurzău Czeglédi: Hora mortului la românii din Aletea

Emilia Martin: Alimentația tradițională a românilor din Ungaria

Maria Berényi: 150 de ani de la nașterea memorandistului Aurel Suciu, originar din Chitghaz

O nouă carte despre românii din Ungaria

„În redactarea acestei lucrări am pornit de la principiul că numai cunoașterea integrală și recunoașterea completă a evenimentelor și fenomenelor desfășurate de-a lungul timpului poate duce la aflarea adevărului istoric, iar recunoașterea și asumarea acestui adevăr poate să ducă la relații de prietenie și colaborare între diferitele țări și popoare, în cazul de față dintre poporul român și cel maghiar, între România și Ungaria.”

lată mărturisirea de credință a celor doi autori timișoreni **Radu Păiușan** și **Ionel Cionchin**, care cu sprijinul Fundației „Emanuil Gojdu” din Sibiu au întocmit culegerea de studii care s-au încheiat într-o istorie cuprinzătoare a românilor din Ungaria, apărută în acest an la Editura Eurostampa din

Timișoara. După descrierea geografică a teritoriului, monografia face o amplă retrospectivă istorică a Pannoniei, cu toate regiunile geo-politice, cu toate popoarele și neamurile care au trăit aici, cu toate circumstanțele istorice care le-au determinat soarta până în zilele noastre.

Pentru cititorul român din Ungaria, cele mai atrăgătoare pagini sunt cele din capitolul consacrat unor români de renume care și-au legat viața de soarta confracților din Ungaria: Andrei Mocioni de Foeni, Alexandru Mocioni, Constantin Pomuț, Gheorghe Pomuț, Vincențiu Babeș. Celălalt capitol important din punctul nostru de vedere este ultimul, în care se analizează evoluția și situația românilor de pe teritoriul Ungariei actuale în secolele XVI–II–XX. Deși datele de aici nu sunt nici unitare, nici tocmai exact documentate în toate cazurile, informațiile conturează totuși o imagine multilaterală, mai ales cu privire la viața spiritual-culturală și religioasă a românilor din Ungaria.

E. I.

Se intensifică comerțul cu România

La o recentă consfătuire, organizată la 11 noiembrie de Camera de Comerț și Industrie din județul Bichiș s-au dezbătut raporturile comerciale dintre Ungaria și România. Reprezentanții celor două Camere de Comerț și Industrie, împreună cu Societatea Maghiară de Investiții și Dezvoltare Comercială au trecut în revistă situația actuală, precum și posibilitățile în perspecti-

va aderării Ungariei la UE. În acest sens, **Halász János**, șeful Societății a apreciat că relațiile comerciale ungaro-române se dezvoltă dinamic, în prima jumătate a anului schimbul comercial a crescut cu 40 la sută, reprezentând un raport deosebit de ridicat. În acest context, exportul mărfurilor maghiare este considerabil.

Pe plan județean, în viitor, odată cu intrarea în UE

se vor consemna și greutăți noi, cum ar fi în domeniul de comercializare a produselor agricole. Pe plan comercial ungaro-român, valorificarea păsărilor, a produselor avicole și comerțul cu grâu va deveni mai anevoios, în schimb comercializarea mărfurilor din sectorul porcin va fi înlesnit, a fost părerea eminentului specialist **Halász**.

— e —

85 la sută dintre români au încredere în Biserică

Biserica, armata și mass-media sunt instituțiile în care românii au cea mai mare încredere, relevă Barometrul de Opinie Publică, realizat de Centrul de Sociologie Urbană și Regională (CURS) și dat publicității la începutul acestei săptămâni.

Potrivit rezultatelor cercetării, Biserica este creditată cu 85 la sută, armata cu 63 la sută, iar mass-media cu 55 la sută. Dintre cei intervievați au încredere în învățământ — 51 la sută, primăria localității — 42 la sută, Președinție — 37 la sută, poliție — 35 la sută, Guvern — 23 la sută, bănci și justiție — câte 21 la sută, organizațiile guvernamentale —

18 la sută, sindicate — 17 la sută, Parlament — 14 la sută, partidele politice — 8 la sută. Cea mai mare parte dintre români merg la biserică de Crăciun, de Paști și în alte zile sfinte (33 la sută), în timp ce zilnic lăcașurile de cult sunt frecventate doar de 1 la sută dintre intervievați. Săptămânal 20 la sută dintre credincioși își în-

dreaptă speranța către Dumnezeu într-o biserică, iar șapte la sută nu au călcat niciodată într-o biserică. 75 la sută dintre respondenți se uită zilnic la televizor, dar citesc cărți doar nouă la sută, procent atins și în cazul ziarelor. Puțin peste jumătate dintre intervievați sunt ascultători fideli ai posturilor de radio.

Reprezentanța tinerilor amatori de teatru la Săcal

Echipa de teatru a Liceului N. Bălcescu din Giula va evolua joi, la 27 noiembrie, cu începere de la ora 16.00, pe scena Căminului Cultural din Săcal. Tinerii români, conduși de regizorul **Eugen Țugulea** și profesoara **Vera Gurzău**, vor

prezenta scenetele „Un pedagog de școală nouă” și „Five o'clock” de Ion Luca Caragiale. Reprezentația teatrală din județul Bihor a liceenilor giulani este organizată și finanțată de Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria.

— va —

Prima pagină web

despre românii din Ungaria

Informații, știri, adrese, date utile

Internet: **www.romanul.hu**

E-mail: **uniunea@romanul.hu**

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria

Editura NOI

Chitighăzenii vor demisia primarului

(Urmare din pag. a 3-a)

„Aceștia nu-s români!”

Respectând legile în vigoare, părinții și pedagogii ofensați de hotărârea primăriei au anunțat forurile competente, inclusiv primăria din Chitighaz, că luni, la 17 noiembrie, de la ora 15.30 vor ține o demonstrație de protest în centrul comunei și vor înainta o petiție consiliului local, în care își vor defini nemulțumirile față de

silierii lui? Ni-e rușine de ei. Aceștia nu-s români!”

Reprezentanții tuturor naționalităților din Chitighaz au accentuat în cursul demonstrației: „Nu lăsăm ca cineva să abată atenția opiniei publice de la problema adevărată, care este dictatura primarului și a consilierilor lui! Nu lăsăm să se creadă că în sat la noi naționalitățile nu se înțeleg! Noi trăim unul cu altul în pace și înțelegere!” Directoarea școlii maghiare a declarat cu fermitate: „Nu vrem altceva,

nă independente” și sunt de acord cu ultima decizie a directoarei române că „nu acceptă (nici pentru o perioadă provizorie) conducerea Școlii Maghiare Márki Sándor. (...) Avem încredere în rezolvarea pașnică a situației create”, subliniază pedagogii școlii românești.

În rândul demonstranților l-am zărit și pe *Petru Selejan*, consilier local, președinte al Autogovernării Românești din Chitighaz și președinte al Comisiei de Învățământ a autogovernării din Chitighaz. De la bun început a precizat că el nu demonstrează, doar asistă la această întrunire. Totuși la întrebarea dacă Autogovernarea Românească din Chitighaz are vreo poziție oficială în legătură cu ceea ce se întâmplă, ne-a răspuns: „Nu școala românească este periclitată și nu învățământul românesc este în centrul discuțiilor, și sperăm că acolo nici nu se va ajunge. Ca consilier local pot să-mi exprim doar părerea personală: mi-aș bucura dacă această situație s-ar rezolva pe cale pașnică, prin dialog.”

Consilierii locali *Petru Rózsavölgyi* și *Gheorghe Ardelean*, amândoi de origine română, au considerat inadmisibil comportamentul primarului Guiaș, care nu-și asumă responsabilitatea pen-

tru deciziile luate și nu are curajul să ia poziție deschisă în fața locuitorilor comunei. Cei doi consilieri, care fac parte din micul grup de opoziție din cadrul consiliului local, sunt de părere că primarul și cei șapte consilieri care sunt de partea lui, trebuie să-și asume consecințele în privința hotărârilor greșite.

Demonstranții din Chitighaz degeaba l-au așteptat pe primarul și pe consilierii lor aproape patru ore, pe ploaie și pe vânt, cu lumânări în mână, aceștia nu s-au arătat. Până la încheierea ediției noastre, mulțimea chitighăzenilor n-a primit nici un răspuns din partea conducătorilor lor.

Eva Iova

Cine este Gheorghe Guiaș?

S-a născut în Chitighaz. După școala generală, a terminat școala profesională agricolă din comuna natală. A lucrat la întreprinderea Mezőgép, apoi a condus Gamesz-ul și, mai târziu, ca întreprinzător, firma Tüzép. Din 1998 este primar al Chitighazului, fiind reales și la alegerile locale din 2002. Din 1998 până azi este vicepreședinte al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. De la alegerile din 2002, deține și funcția de consilier județean, ca membru al Partidului Socialist Maghiar.

munca conducerii locale. Conform informațiilor de la fața locului, angajații primăriei au fost trimiși acasă la ora 15.00, cu o oră înainte de terminarea orelor de serviciu, în clădirea primăriei găsimându-se în vremea demonstrației doar o femeie de serviciu. Nici primarul, nici viceprimarul, nici notarul, nici un consilier local, dar nici măcar un împuternicit al primarului n-a fost de față ca să asculte doleanțele demonstranților.

Grupul acestora a pornit la ora 15.30 de la școala maghiară, în frunte cu câțiva copii, pedagogi și părinți, care au făcut și pancarte de protest contra conducerii locale. În timp ce aceștia se apropiau de primărie, li s-au alăturat tot mai mulți simpatizanți. La un moment dat au apărut și cadrele didactice ale școlii românești, precum și mulți părinți români, exprimându-și solidaritatea cu colegii lor de la școala maghiară. Atașamentul lor a fost primit cu aplauze. „Minte cel ce spune că aici nu trăim în pace români, maghiari sau țigani”, îmi spune cu dârzenie un părinte ai cărui copii umblă la școala românească. „Unii spun că se vrea românizarea școlii maghiare. Asta nu-i adevărat. Cine? Acest primar? Acesta e român? Sau con-

decât ca primarul să abdică, să demisioneze și acest consiliu local, care ia doar decizii iresponsabile și autoritare!”

„Vrem două școli independente!”

La demonstrația de aproape patru ore au luat cuvântul fosta directoare a școlii maghiare, care este deja pensionară, directoarea demisă, precum și un purtător de cuvânt al părinților, cu toții accentuând că aici nu mai este vorba de soarta unei sau a câtorva persoane, ci este periclitată munca de specialitate de la ambele școli, nu sunt luate în seamă părerile locuitorilor. Mulți demonstranți au invins-o și pe directoarea școlii românești ca responsabilă pentru că s-a ajuns până la această criză, pentru că „dacă doamna Kovács s-ar fi delimitat imediat în ziua următoare, de poziția primarului, solidarizând cu colegii ei de breaslă, nu s-a fi ajuns până aici, să se vorbească și despre neînțelegeri etnice”, a fost de părere un pedagog român.

Din comunicatul corpului didactic al școlii românești, trimis și la redacția noastră, reiese că pedagogii români sunt de părere că „cele două instituții de învățământ trebuie să rămâ-

Primăria din Chitighaz a vândut casa-muzeu ATRU-lui

La ședința extraordinară a autogovernării locale din Chitighaz, din data de 14 noiembrie, consiliul local a decis vânzarea casei-muzeu din localitate, singura casă de acest gen a românilor din această țară, Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Suma pentru care imobilul a fost vândut este 25 de milioane de forinți, plus TVA. Decizia a fost votată în unanimitate de consilierii locali ai Chitighazului.

- va -

Fotodocumentar

O formație de odinioară din Bătania

Echipa folclorică a tinerilor români din Bătania la sfârșitul anilor 1940. Tineretul, pe acele vremuri, era îndrumat de dascălița *Cornelia Magori* și de animatorul cultural *Ivan Șutea*, ambii fiind doar cu puțin mai în vârstă decât membrii formației instruite. Costumele populare provin din mâinile pricepute ale localnicilor.

(Fotografie din arhiva personală a lui dr. Emil Garami)

Asociația Wycliffe de cinci ani în Ungaria

„Biblia pentru toți, pe limba fiecăruia” – citim motoul Asociației Wycliffe pe diferite materiale editate sau pe broșurile acestei organizații misionare.

Asociația Wycliffe s-a înființat la noi în țară de cinci

care trimit lucrători (în total cu 6.000 de membri a organizației și conducători) și țările primitoare care se numesc „câmpuri de misiune” – aproape 70 de țări. Țările acestea, unde este nevoie de acești lucrători, sunt în pri-

România, precum am aflat din expozeul prezentat la conferința Wycliffe din Budapeta. Asociația din Ungaria a ținut această întâlnire cu caracter de „Zi de mulțumire”, ca o părtășie a credincioșilor în-tr-un cadru conferențial, mulțumind pentru cei 5 ani petrecuți în această țară cu misionarii de pe câmpul de lucru. În data de 8 noiembrie 2003, în jur de 100 de participanți am fost împreună în sala festivă a Colegiului de pe strada Ráday din Capitală. Pe lângă prezidiul organizației au fost prezenți mai mulți conducători și colaboratori din străinătate, împreună cu reprezentanții altor organizații și culte creștine. Ca pastor baptist invitat la această întâlnire, am reprezentat și comunitatea noastră creștină și de naționalitate din Chitighaz.

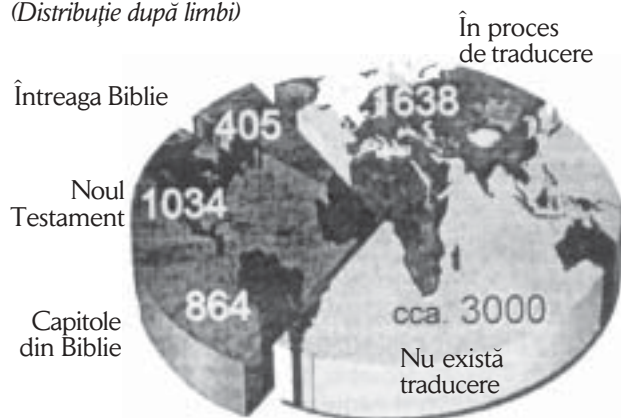
În urma întâlnirii, prilej minunat, trebuie să remarc, importanța acestei lucrări deosebite. Aș apela pe această cale la toți creștinii, să sprijinim lucrarea traducătorilor de Biblie în primul rând cu rugăciunile noastre, din avuția noastră (material-financiară) sau prin capacitatea noastră intelectuală și fizică. Cei ce simt chemarea, să-și dăruiască viața pentru această slujbă nobilă.

Dumnezeu Atotputernic să binecuvânteze străduința și planul acestei „familii mari”, a organizației mondiale Wycliffe, ca să ajungă Cuvântul lui Dumnezeu la toți locuitorii Pământului în limba lor maternă.

Pastor Vasile Bodiș

Situația de azi a traducerii Bibliei

(Distribuție după limbi)

ani. Face parte dintr-o organizație mondială, care a fost înființată de către creștinul american William Cameron Townsend în secolul trecut. El a vândut Biblie pentru indienii din America Latină. Acestea au fost tipărite în limba spaniolă, dar acești locuitori nu au înțeles Scriptura, ea ne fiind scrisă pe limba lor.

Townsend a fost adânc atins la inimă de vorbele unui indian care a întrebat următoarele: „Dacă Dumnezeuul tău este atât de puternic, de ce nu vorbește limba mea?” În anii patruzeci, cu câțiva prieteni Townsend a fondat Organizația Traducătorilor de Biblie Wycliffe. De atunci aceasta a devenit una dintre cele mai mari asociații din lume, din acest domeniu. Țările implicate se împart pe două grupe: state

mul rând cele din Africa, Asia și Oceania. În majoritatea cazurilor, traducătorii trebuie să constituie mai întâi alfabetul limbii sau dialectului respectiv, care până acum nu fusese o limbă scrisă, ci numai vorbită.

Viziunea Organizației este ca, până în anul 2025, Biblia să fie tradusă încă în 3000 de limbi. În această lucrare se întruiesc mai multe organizații de acest fel.

În Ungaria, rolul organizației este în primul rând de a transmite informații despre lucrarea specială (misiune largă), totodată a atrage atenția creștinilor și prietenilor pentru sprijinirea lucrătorilor, recrutarea unor lucrători noi, care simt chemare pentru misiune. Wycliffe are o organizație similară și în

Beneficiile frecventării regulate a „Casei Domnului”

• Te păstrează pe aceeași frecvență de comunicare cu Dumnezeu, dar și îți verifică acțiunile cotidiene în lumina Scripturii, pentru un timp scurt.

• Îți provoacă mintea, în a reflecta la dorința lui Dumnezeu, ca toți oamenii să vină la mântuire.

• Te ajută să crești în caracter, auzind exemple de caractere biblice.

• Te îndeamnă să fii umil și să înțelegi succesul „echipei” din care și tu faci parte.

• Te ajută, ca în viața cotidiană să te concentrezi la a-i iubi pe toți oamenii.

• Te îndeamnă la a dăruii predicatorului darul atenției, fraților tăi darul părtășiei, iar în final să recunoști că: „mai fericite este să dai, decât să primești”.

• Te învață să te rogi, rugăciunea fiind răspunsul multelor noastre probleme.

• Îți oferă bucurie și mângâiere interioară, confirmându-ți că acțiunile tale sunt după voia Sa.

• Le arată celor din jurul tău, că tu lucrezi pentru Împărăție.

• Este de fapt intenția Domnului pentru noi, ca: „acolo unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, voi fi și Eu împreună cu ei”.

Ce s-ar întâmpla?

– Ce s-ar întâmpla dacă Dumnezeu nu și-ar face timp să ne binecuvânteze astăzi deoarece noi nu ne-am făcut timp să-I mulțumim ieri?

– Ce s-ar întâmpla dacă Dumnezeu s-ar hotărî să nu ne mai conducă mâine deoarece noi nu-L urmăm pe El azi?

– Ce s-ar întâmpla dacă nu am mai vedea înflorind nici o floare deoarece noi am murmurat atunci când Dumnezeu a trimis ploaie?

– Ce s-ar întâmpla dacă Dumnezeu ne-ar lua mâine Biblia deoarece noi nu am citit-o astăzi?

– Ce s-ar întâmpla dacă Dumnezeu nu ne-ar mai trimite nici un mesaj deoarece noi nu Îl ascultăm totdeauna?

– Ce s-ar întâmpla dacă Dumnezeu nu ar mai fi trimis pe Fiul Său deoarece noi credem că putem plăti prețul păcatului nostru?

– Ce s-ar întâmpla dacă Dumnezeu nu ne-ar mai iubi deoarece noi nu Îi iubim pe cei din jurul nostru?

– Ce s-ar întâmpla dacă Dumnezeu nu ne-ar auzi pe noi azi deoarece noi nu L-am ascultat pe El ieri?

– Ce s-ar întâmpla dacă Dumnezeu ar răspunde rugăciunilor noastre așa cum Îi răspundem noi Lui atunci când El ne cheamă în lucrarea Sa?

– Ce s-ar întâmpla dacă Dumnezeu ne-ar îndeplini nevoile noastre după cum suntem noi de dispuși de a trăi pentru El?

Arta creșterii copiilor

În practicarea acestei arte a creșterii copiilor, un gram de exemplu, înseamnă mai mult decât o tonă de sfaturi.

Copiii ne văd cum trăim și ceea ce suntem strigă mai tare decât orice am putea noi să le spunem.

Când dăm dovadă de onestitate și copiii noștri vor fi cinstiți.

Când suntem toleranți și ei vor avea răbdare cu alții.

Când combinăm viața cu râsul și cu cea strălucire în ochi, ei vor avea un simț al umorului dezvoltat.

Când suntem mulțumitori față de binecuvântările vieții și ei vor fi mulțumitori.

Când dăm dovadă de prietenie și ei vor fi prietenoși.

Când le adresăm cuvinte de laudă și ei îi vor lăuda pe alții.

Când vedem că suntem falimentari, înfrânți și parcă uitați de Dumnezeu și totuși primim toate acestea cu un suflet nobil, ei vor trăi o viață curajoasă.

Când viața noastră confirmă credința noastră în adevăratele valori ale vieții, ei se vor ridica deasupra necredinței și scepticismului.

Când îi înconjurăm cu dragoste și bunătatea lui Dumnezeu ei vor descoperi sensul adânc al vieții.

Când dăm un exemplu de trăire eroică, ei vor fi de asemenea eroi.

Nu sta doar arătând cu degetul la înălțimea pe care vreți ca copiii tăi să ajungă.

Începe să urci înspre acolo și ei te vor urma.

Efectele predicării

Renumitul predicator C.H. Spurgeon a ținut odată o predică foarte slabă. Când a mers acasă, umilit de neputința sa, a îngenunchiat și a zis: „Doamne, Tu poți să faci ceva din nimic. Binecuvântează această predică slabă.” În toată acea săptămână Spurgeon s-a rugat și s-a hotărât ca în următoarea duminică să predice o predică excelentă. S-a pregătit pentru acest lucru, iar la sfârșitul serviciului divin oamenii l-au înconjurat cu dragoste și l-au felicitat. Spurgeon a plecat apoi acasă și a dormit ca un copil. Dimineața el și-a spus: „O să urmăresc rezultatele celor două predici.” Care au fost acestea? După predica pe care el o considera se un eșec Spurgeon a numărat 41 de convertiți, iar după cea pe care o considera magnifică doar 1 convertit.

Explicația lui Spurgeon a fost că Duhul Sfânt folosea o predică și nu o folosea pe cealaltă. Concluzia este că noi nu putem face nimic dacă Duhul Sfânt nu ajută slăbiciunile noastre.

Intrarea în Templu a Maicii Domnului (21 noiembrie)

Multe rugăciuni au făcut dreptii Ioachim și Ana, nemângâiați că se învecheau în vârstă și nu aveau copii, iar făgăduința lor fusese aceea că, de le va dăruî Dumnezeu prunc, atunci Lui să-I închine cu totul. Și astfel născându-li-se lor Maria, au așteptat până ce a împlinit 3 ani, iar apoi, ținându-și făgăduința, au încredințat-o preotului Zaharia, care a dus-o în cele mai dinlăuntru ale Templului (Sfânta Sfintelor), unde nici marele preot nu intra decât o singură dată în an. Tradiția spune că Maria a petrecut acolo 12 ani, hrănită cu hrană cerească de către Arhanghelul Gavriil și

desăvârșindu-se în sfințenie, până ce a fost încredințată ca logodnică dreptului Iosif, căci între timp părinții ei se mutaseră la Domnul.

În Templul Legii celei Vechi, ce prevestea Biserica Legii celei Noi, s-a copt așadar roada cea mai de preț a neamului omenesc, din care avea să se nască în trup Mântuitorul a toată lumea, Domnul și Dumnezeu nostru Iisus Hristos. Această taină o prăznuim până azi, cinstind-o pe aleasa Lui Dumnezeu ca pe o Maică a Bisericii dreptmăritoare, „mai cinstită decât Heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât Serafimii”.

CATEHISM ORTODOX

Ce înseamnă ortodox și Ortodoxie?

Ortodox înseamnă dreptcredincios sau dreptmăritor. Ortodox este acela care are în sufletul său dreapta credință în Dumnezeu, care se închină după cuviința Lui Dumnezeu și care trăiește după poruncile Lui.

Ortodoxia este dreapta învățătură de credință, de închinare și de trăire, pe care Dumnezeu a descoperit-o lumii, la început, în chip mai general, prin aleșii Săi din poporul evreu,

până la venirea Mântuitorului, și apoi, în chip lămurit, prin Domnul nostru Iisus Hristos.

Învățătura aceasta este ținută de Sfânta noastră Biserică Ortodoxă, fără știrbiri și fără adăugiri omenesti, adică așa cum a descoperit-o Mântuitorul, cum au vestit-o Sfinții Apostoli, cum au tălmăcit-o Sfinții Părinți și cum au propovăduit-o slujitorii bisericești din neam în neam, până în zilele noastre.

S-a întrunit Sinodul Bisericii Ortodoxe Române

În zilele de 11-12 noiembrie, la reședința patriarhală, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, s-au desfășurat lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

În deschiderea lucrărilor, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a elogiat personalitatea Părintelui Dumitru Stăniloae, căruia i-au fost dedicate mai multe manifestări omagiale, cu prilejul centenarului nașterii.

La 12 noiembrie, membrii Sfântului Sinod au participat la un moment solemn în cadrul Congresului Internațional de Teologie consacrat celui mai mare teolog ortodox al secolului XX.

Un alt eveniment solemn în timpul sesiunii l-a constituit prezența Prea Fericitului Anastasios, Arhiepiscopul Tiranei și întregii Albanii, aflat într-o vizită frățească în România, în mijlocul membrilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. În cuvântul de salut, în numele clerului și credincioșilor ortodocși români, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a exprimat bucuria de a-l întâmpina pe Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe din Albania, teolog de prestigiu al întregii Ortodoxii, misionar jertfelnic, dedicat reînvie-

rii unei Biserici desființate *de jure* și *de facto* de dictatura comunistă.

Mulțumind lui Dumnezeu pentru ajutorul primit în lucrarea de reînviere a Bisericii Ortodoxe din Albania, Prea Fericitul Anastasios a subliniat rolul aparte al Bisericii Ortodoxe Române pentru unitatea lumii creștine, considerând zilele prezenței sale în România drept „o transfuzie reală de spiritualitate”.

Pe agenda de lucru a Sfântului Sinod s-au aflat teme referitoare la slujirea pastoral-misionară, viața monahală și misiunea socială a Bisericii, învățământul teologic și religios în școlile publice, diferite aspecte privind comunitățile ortodoxe românești din jurul granițelor țării și diaspora, relațiile externe bisericești, participări ale unor membri ai Sfântului Sinod și ale altor teologi ortodocși români la întruniri internaționale ortodoxe și ecumenice, alte probleme curente ale vieții bisericești.

Dintre hotărârile luate menționăm:

– adoptarea pentru anul viitor a unui program de manifestări dedicate comemorării pe plan bisericesc, în România și străinătate, a 500 de ani de la trecerea la cele veșnice a domnitorului Moldovei,

Ștefan cel Mare și Sfânt (1504-2004);

– adoptarea textului Bibliei, ediția jubiliară a Sfântului Sinod, ca text oficial al Bisericii Ortodoxe Române, pentru a fi folosit în cărțile de cult, manuale și alte scrieri bisericești;

– extinderea asistenței religioase pentru persoanele cu deficiențe de auz la nivelul fiecărei eparhii a Patriarhiei Române.

Având în vedere, pe de o parte, temeiul biblic potrivit căruia pământul este creația lui Dumnezeu, iar pe de altă parte că proiectul minier al corporației canadiene *Roșia Montană Gold Corporation* urmează să desfigureze atât ecologic, cât și uman zona Roșia Montană și, prin extensie, întreaga regiune a Munților Apuseni, luând în considerare faptul că proiectul minier Roșia Montană vizează strămutarea bisericilor și a cimitirelor din zonă, ceea ce este inadmisibil din punct de vedere al cultului și tradițiilor ortodoxe, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române se pronunță împotriva realizării proiectului *Roșia Montană Gold Corporation* și speră ca această zonă să rămână intactă în sfințenia, puritatea și frumusețea ei.

*Biroul de presă și comunicații
al Patriarhiei Române*

CONCURS pentru elevi români între 10-14 ani „Școala mea din vis”

Școala generală românească din Micherechi și Redacția săptămânalului „Foaia românească” lansează un concurs literar pentru școlari români între 10-14 ani cu titlul „Școala mea din vis”.

Se așteaptă creații literare (proză sau poezie) în care să fie descrisă școala mult dorită, instituția perfectă. Lucrările pot viza atât școala din viitor, cât și cea din trecut (în caz că vreun concurent crede că școala de pe vremea bunicilor a fost mai frumoasă sau mai interesantă). Vor fi acceptate numai creațiile literare scrise în limba română.

Pot înainta lucrări toți elevii școlilor generale românești din Ungaria, din clasele 5-8.

Termenul de înaintare a creațiilor literare este **12 decembrie 2003**.

Lucrările vor fi apreciate de un juriu alcătuit din profesori și jurnaliști.

Premii:

locul I – cadou în valoare de 10.000 de forinți

locul II – cadou în valoare de 8.000 de forinți

locul III – cadou în valoare de 5.000 de forinți

Cele mai reușite creații literare vor fi publicate în numărul de Crăciun al Foii românești.

Adresa la care trebuie înaintate lucrările: Redacția „Foaia românească”, Giula 5700, Str. Gh. Doja nr. 8.

Pe plic să însemnați: „Școala mea din vis”.

Istoria în anecdote

În 1931, zugravul Marin Todosie a refăcut pictura bisericii Sf. Mina din Craiova.

Pentru justificarea banilor cuveniți pentru lucrare, pictorul a întocmit următoarea listă:

„Am pus coadă nouă cocoșului lui Sfântul Petru și i-am îndreptat coada.

Am legat pe cruce tâlharul din dreapta și i-am pus deget nou.

Am pus o aripă Arhanghelului Gavril.

Am spălat pe servitoarea lui Caiafa și i-am pus roșu pe obraz.

Am reînnoit cerul, am adăugat două stele și am curățat luna.

Am înroșit focul din iad, am pus o coadă lui Lucifer și i-am ascuțit unghiile.

Am reparat haina lui Sfântul Anton și i-am pus doi nasturi la antreu.

Fiului lui Tobia, care călătorește cu îngerul Gavril, i-am pus curea nouă la traistă.

Am spălat urechile măgarului Avesalom și i-am potcovit.

Am smolit corabia lui Noe și i-am pus un petec la fund.

Am albit barba Sfântului Nicolae.

Am ascuțit sulita Sfântului Gheorghe și am înverzit coada balaurului.

Am spălat rochia Sfintei Maria.

Am pus coadă diavolului de la Sfântul Marina și am cârpit toaca.”

Pictorul Luchian într-un parc din București

Un tânăr picta într-un parc din București, iar aproape de el se afla un invalid care făcea același lucru. Uitându-se la lucrarea acestuia, tânărul își permise să-i dea sfaturi, pentru care celălalt mulțumi călduros. Apoi tânărul îl întrebă:

– Nu știți cumva pe unde stă de obicei marele pictor Luchian când vine prin parcul acesta?

– Ba da. Pe scaunul meu.

ISTORIA ROMÂNILOR

Prizonierii din castelul de la Hunedoara

Castelul de la Hunedoara se înalță măreț pe o stâncă. Dar, în vremuri de asediu, apărătorii nu aveau apă. Cum ar fi putut fântânarii să scoată apă din piatră seacă?

Totuși, după aproape trei ani de săpat în piatră, trei prizonieri turci, Ali, Murad și Osman (deținuți în castel pentru tentativă de evadare și încercarea de a-l ucide pe voievod) au reușit să sape o fântână.

Lui lancu i-a plăcut apa cristalină a fântânii dar nu i-a iertat pe cei trei turci care urmau să fie dați fiarelor flămânde să-i sfâșie.

Prizonierii au cerut îngăduință trei zile, până vor săpa niște slove turcești pe ghizdele fântânii. Lancu a fost de acord, însă, după ce timpul s-a scurs, i-a întrebat ce au scris:

– Apă ai, inimă n-ai, a talmăcit Ali cu îndrăzneală.

– Voi îmi cereți mie inimă? Îmi cotropiți țara și-mi ucideți vitejii, vă năpustiți asupra-mi să mă ucideți și vreți să am milă pentru voi? Nici nu știu de ce nu v-au sfășiat fiarele acum opt ani?

– Soția ta, voievodule, ne-a făgăduit libertatea, dacă săpăm fântâna și aducem

apă la castel, a lămurit iarăși Ali.

– Ai făgăduit tu asta? și-a întrebat voievodul soția.

– Da.

– Atunci să fie slobozi! Făgăduiala dată e datorie curată.

Adaptare după
Dumitru Almaș

„Vă ordon: Treceți Prutul!”

Ion Antonescu

Intrarea în focul luptei a unei armate este precedată de ordinul pe care îl dă comandantul (îndemn la eroism și curaj) dar și de motivele declanșării ei.

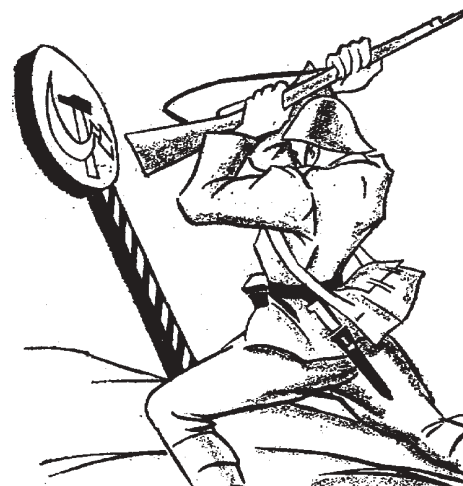
Unul dintre cele mai celebre ordine de zi către armata română este cel dat de generalul Ion Antonescu în ziua de 22 iunie 1941, când soldații români erau îndemnați cu cuvinte înălțătoare să înceapă lupta pentru eliberarea Basarabiei și Bucovinei, teritorii aflate sub stăpânire rusească din vara lui 1940.

Ordinul de zi arată hotărârea de a lupta fără șovăire pentru libertatea fraților de peste Prut, dar cele mai tulburătoare cuvinte sunt câteva, ele rămânând în conștiința fiecărui om care le află:

„Ostași, vă ordon:

Treceți Prutul!”

Puține cuvinte, multe înțelesuri! Ele cuprind toate năzuințele de libertate și victorie asupra dușmanului, toate speranțele unui

popor de a-și vedea reîntregit pământul strămoșesc, toată ura împotriva cotorpitorului, toată încrederea unui conducător în capacitatea de luptă a armatei sale.

O elevă de la „Bălcescu” premiată la Zilele Garabonciás

Cu mari pregătiri, cu lecții de canto speciale eleva „noastră” **Maria Molnar**, de la Liceul Românesc „N. Bălcescu” din Giula, a participat la un concurs de cântec solo. Această competiție a liceenilor cântăreți s-a desfășurat la Bichișciaba, la data de 21 octombrie.

– Cine te-a informat despre acest concurs?

– Profesoara mea **Valeria Lengyel** m-a anunțat cum că vor fi organizate aceste zile cultural-distractive „Garabonciás” și dânsa a avut ideea „să-mi încerc norocul” și să mă prezint, să-mi pot măsura cunoștințele în acest fel. După ce am anunțat-o pe doamna profesoară că vreau să particip și eu la întrecere, dânsa m-a înscris la acest concurs.

– În familia ta mai are cineva acest talent de a cânta frumos?

– Mama mea are o voce foarte frumoasă, dar nicio dată nu s-a ocupat mai serios de cântat.

– Iar tu, Maria, de când te ocupi mai intens cu cântatul și cu lecțiile de canto?

– Când am fost în clasa a noua, profesorul **Gheorghe Flueraș** mi-a zis că am o voce frumoasă și se merită să mă ocup mai mult cu cântatul. De atunci începând, în fiecare marți am lecții de canto la Centrul cultural „Erkel Ferenc” din oraș, cu profesoara **Czeglédi Katalin**. Sunt membră și în corul „Viva la musica” din Chitighaz.

– Cât timp a durat să te pregătești pentru această întrecere?

– Am avut puțin avantaj

astăptarea primăverii” și „Fata drăgălașă”.

– În această categorie de soliști câți v-ați măsurat talentul?

– Am fost 12 fete, și toate la fel de emoționate.

– Ce premiu ai luat în final?

– Trebuie să mărturisesc că pentru mine acesta a fost primul concurs și am fost foarte fericită că de la bun început am fost premiată, fiind calificată chiar pe locul întâi. Nu-mi venea să cred că eu am câștigat și am fost chiar prima. Am primit un obiect de artizanat, un frumos ulcior din lut smălțuit, un disc cu muzică și, bine-nțeles, o diplomă.

– Cum te-a primit directoarea, profesorii liceului și ce au zis colegii de premiul obținut?

– Pot să zic că toți s-au bucurat, profesorii sunt mândri de acest rezultat și se bucură că au elevi activi în acest liceu.

– În continuare după terminarea liceului, vrei să te ocupi mai intens cu muzica și studiul de canto?

– Cred că în viitor cântatul va rămâne la nivelul unei pasiuni plăcute. Dar în nici un caz nu aș vrea să mă las de această plăcere a mea.

– Laura –

Informații despre Premiul pentru Tineret

La Fundația Publică pentru Minorități (MNEKK) au sosit în total 165 de recomandări pentru acordarea Premiului Tinerilor de Naționalitate din Ungaria. Dintre aceste propuneri formulate de diferitele organizații ale celor 12 minorități naționale, 136 au fost considerate complete.

Organizațiile românilor au înaintat 23 de recomandări, dintre care 22 s-au găsit formal complete, doar un singur dosar, cel înaintat de către Catedra de română a Institutul Pedagogic din Seghedin n-a cuprins suplimentele necesare. Minoritățile au făcut propuneri pentru premiarea tinerilor în următoarele proporții: bulgarii 3, grecii 5, croații 14, polonezii 4, germanii 62, românii 22, rusinii 2, sârbii 2, slovacii 11, slovenii 10, ucrainenii 1. În caz că Fundația va acorda proporțional 100 de premii, românii au șansa ca premiile să fie decernate pentru 14–16 tineri dintre cei 22 de propuși.

Din partea românilor, au înaintat propuneri următoarele organizații, instituții sau autogovernări locale: adunările baptiste din Chitighaz și Micherechi, comunitatea

penticostală din Micherechi, autogovernarea română din Apatu, cele din sectorul III și XI din Budapesta, din Chitighaz, din Giula, din Medgyesegyháza și din Șercad, Fundația „Pro Musica”, Fundația „Pentru Cultura Română din Ungaria” și Fundația pentru Tineretul Studios din Giula, școala românească din Chitighaz, Giula și Micherechi, Asociația „Márki Sándor”, Asociația româno-maghiară și Asociația Culturală Română, toate trei cu sediul la Chitighaz, Asociația creștină și Asociația de tineret din Micherechi, precum și Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria.

Dintre cei 22 de tineri români, 8 sunt din Micherechi, 6 din Chitighaz, 5 din Giula, iar câte unul din Apatu, Budapesta și Medgyesegyháza. În cinci cazuri, cei propuși sunt copiii conducătorilor sau înșiși conducătorii organizației care a făcut propunerea. Fundația pentru Minorități a publicat concursul cu intenția de a premia tineri de naționalitate, care desfășoară o activitate culturală, comunitară remarcabilă în rândul membrilor grupului etnic. Selecția concursurilor românești se va face de către Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. Premiul Tinerilor de Naționalitate se va înmâna într-un cadru festiv, în luna ianuarie 2004. Tinerii distinși vor primi fiecare câte 200 000 de forint.

–ștf–

SĂ r âdem!

Balzac pretindea că e un bun grafolog. Într-o zi cineva îi prezintă carnetul unui copil, rugându-l să spună, ce viitor îi prevede micuțului.

– Nu vă supărați dacă vă spun adevărul? dori să știe prozatorul.

– Deloc.

– Ei bine, după scris, copilul acesta n-are nici un viitor, fiind superficial și nătâng.

– Rămâne valabil ce-ai spus, chiar dacă acest caiet vă aparține din vremea când erai elev?

– Da. Fiindcă eu prezic numai viitorul, nu și trecutul, răspunse cu prezență de spirit... grafologul.

Doi copii se plimbă printr-o pădure. Cu cine s-au întâlnit? Dacă veți lega corect punctele de la 1 la 42 veți afla! Apoi numărați, câți fluturași au zburat prin pădure!

Plimbare în pădure

„E așa senină slava / Și atâta pace-n aer...”

În afară de îndrăgitele cântece și jocuri populare și în afară de teatru popular, zilele culturale din ultimii ani aduc o îmbogățire substanțială prin evoluția mai multor coruri românești. Iar fiecare are alt caracter, alt stil, alt repertoriu, încât prinosul cântăreților aduce negreșit înnoire și înprospătare.

Cea mai tânără formație este „Coral” din Bățania, cor de femei care urmează și cinstește tradiția înaintașelor. Repertoriul ales de conducătoarea Eva Balogh este demn de mișcarea corală din Banat (culminând prin compozitori ca Ion Vidu sau Nicolae Ursu). Deci n-a fost întâmplător că bățanienele și-au edificat programul pe această tradiție. Alegând bine piesele, cântând cu o dicțiune excelentă și intonații omogene, au nuanțat expresiv de la forte la piano și pianissimo. Păcat că acustica sălii n-a fost pe măsura sunetelor diafane (și poate dacă ar fi fost închisă ușa spre hol, s-ar fi auzit mai bine vocile cântărețelor decât cele de la bufet).

Corul din Apateu condus de profesorul Gheorghe David ne uimește de fiecare dată cu un repertoriu nou, de fiecare dată bine ales. I-am auzit pe apateni cântând muzică sacră, i-am mai auzit interpretând cântece populare. De astă dată ne-au făcut surpriza unui mănunchi de cântece vesele, senine, pline de ritm și vioiciune. Atmosfera de veselie a mai fost intensificată și de acompaniamentul tineresc asigurat prin posibilitățile tehnice de azi, care însă nu întotdeauna vin în ajutorul interpreților.

„Viva la Musica”, corul chitighăzenilor s-a dovedit de astă dată drept cea mai marcantă formație vocală, cu un repertoriu bine ales, cu voci bune, cu interpretare energică. În alegerea cântecelor, maestrul Gheorghe Flueraș s-a bazat cu siguranță pe tradiția locală, pe preferințele cântăreților, pe nivelul interpretativ. Și

prin întregul program a vibrat parcă tradiția corurilor bărbătești de altă dată ale locului.

Absența corului „Pro Musica” a fost o pierdere pentru public, dar și pentru cântăreții care nu și-au putut „măsura” puterile și nu au avut o completă scală a valorilor. Dar oricum, mișcarea corală a românilor din Ungaria arată negreșit o tendință ascendentă, care mai poate fi ridicată și în viitor.

E. Illyés

În focarul revistei Barátság

Modificările Legii pentru Minorități

Expertii care se ocupă cu Legea pentru Drepturile Minorităților susțin că modificările sunt de cea mai arzătoare urgență, trebuind înaintate Parlamentului încă în aceste săptămâni. Totuși nu se conturează încă definitivarea modificărilor și toți politicienii care au tangență cu acest domeniu politic se agită, se consultă, se enervează, se confruntă. Poziție unică încă nici până la ora actuală nu se cunoaște. Această temă stă și în focarul celui mai nou număr al revistei Barátság, în capitolul „Europa noastră comună”. În acesta se face și un sumar istoric al domeniului, pornind încă din secolul al XIX-lea, de la prima lege

de acest fel, validată în 1868, legată de numele lui Deák și Eötvös.

O frumoasă evocare a eroilor căzuți în cele două războaie mondiale ridică un monument funerar soldaților eroi din rândul naționalităților din Ungaria. Autorul, maiorul dr. Ravasz István se bazează pe documente din arhiva Muzeului de Istorie Militară, prin care sunt atestați numeric eroii căzuți pe diferite fronturi, precum și monumentele militare care cinstesc amintirea acestor eroi.

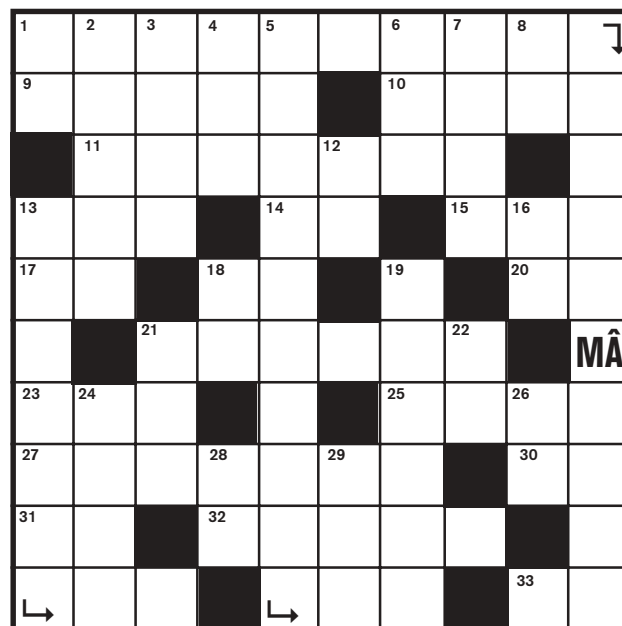
Din punctul nostru de vedere trebuie evidențiat un montaj frumos de poezii din volumul „În pragul noului mileniu” de Maria Berényi.

E. I.

Primele filme românești

ORIZONTAL: 1. Premiera celui dintâi lung metraj de ficțiune în regia lui Drigore Brezeabu (1911) 9. Bleagă, prostuță 10. Nu arăți – bine! 11. Referitor la reactantă 13. Două articole posesivale – „surori” cu ai, ale 14. Posed 15. Cenușiu 17. 1005 18. Simbol chimic 20. Prima dintre cele șapte sunete muzicale 21. Protejat 23. Paradis 25. Marnă – fără capăt! 17. Avere în bani a statului sau a unei persoane 30. Animale păzite de cioban 31. Și da – și invers! 32. Populație antică în Peninsula Balcanică 33. Doi-i!

VERTICAL: 1. Plantă textilă 2. Fire, cusur 3. Lup-ta a doi adversari 4. Unelte mici și – inversate! 5. Film de desene animate de Aurel Petrescu (1921) 6. Instrument muzical popular 7. Aranjat, reparat 8. Pro-

nume personal 12. ȚeMe! 13. Primul film de cercetare științifică, realizat de Gheorghe Marinescu (1897) 16. Stropesc 18. Țap – fără cap! 19. Încăpe-

re, odaie 21. La mijloc de – haină! 22. Tantal 24. Operă de Verdi 26. O jumătate de – rocă! 28. Usturoi – mi-cherechean! 29. Am în mână. – ah –

Sărbătorirea școlii din Otlaca-Pustă

Otlăcanii de astăzi și cei de odinioară, cei care au avut și au vreo legătură cu școala din acest sătuleț – ori pentru că au învățat, ori pentru că au predat aici – s-au întâlnit pe data de 15 noiembrie, ca să petreacă câteva ore împreună, amintindu-și de vremurile trecute, de întâmplările trăite în această instituție de învățământ. Întâlnirea prilejuită de aniversarea a 40 de ani de la înființarea școlii a fost inițiată de Autogovernarea Românească din Otlaca-Pustă.

„Cu ocazia acestei frumoase aniversări ne-am gândit să-i invităm pe foștii noștri profesori. Spun noștri, deoarece și eu am fost elevul acestei școli. Am avut ocazia aici, în această după-masă de sâmbătă, să stau de vorbă atât cu ei, cât și cu colegii de odinioară. Printre

altele, discutând cu profesorii, a venit vorba că am fost un elev cam rău, să zică așa. Mi-a plăcut aici și pot spune că am numai amintiri frumoase. De aceea mă bucur că am putut organiza întâlnirea de astăzi”, a declarat *Mihai Vidican*, președintele Autogovernării Românești, care apoi a spus că este fericit că au venit atât de mulți să participe la aniversare. Și, într-adevăr, școala din Pustă a fost plină până la refuz.

Serbarea a început cu diferite prelegeri despre istoria comunei, despre școală, despre posibilitățile primăriei de a susține școala, ș.a.m.d. Au vorbit, printre alții, *Patai János*, autorul monografiei satului, *Maria Paulik*, directoarea școlii, *Szabó Miklós*, primarul comunei, care la sfârșitul discursului său a amintit și de

spre o scrisoare. „Cu câteva luni în urmă primisem o scrisoare de la doamna profesoară *Ana Crișan* din Giula, care – fiind originară din comuna noastră – m-a informat despre o intenție generoasă. Și anume, că ar dori să înființeze o fundație cu menirea de a ajuta elevii talentați de la școala din Otlaca-Pustă. În această scrisoare solicitase ajutorul meu în realizarea acestui plan.” Publicul a putut să afle, deci, despre o fundație, care a fost înființată cu o sută de mii de forinți, donați de profesoara *Ana Crișan*.

„La Otlaca-Pustă am copilărit, aici am făcut școala generală. Dar nu în clădirea aceasta, deoarece ea a fost construită în 1962, iar eu am terminat în 1952. Apoi am plecat la liceul din Giula. Astăzi am, să zică așa, o deosebită legătură sufletească cu satul meu natal: aici e înmormântată mama, și o dată sau de două ori pe an vin la ea, la cimitir. Cu ocazia acestor vizite mă duc și la cunoștințele mele care încă trăiesc aici. Ce m-a îndemnat să fac această fundație? Amintirile anilor de la școală: am amintiri bune atât despre școală, cât și despre profesorii mei de odinioară, care m-au ajutat, m-au îndrumat întotdeauna cu multă dragoste. Cu ajutorul lor am devenit ceea ce sunt astăzi. Cu foștii mei profesori, cu soții Șipoș țin legătura și în prezent, deși ei au deja peste 80 de ani și tăiesc la Maglód. Ei sunt pentru mine un adevărat model: așa trebuie să fie un profesor cum au fost ei... De fapt, aceste amintiri m-au determinat să ajut elevii și printr-o fundație.”

Inițiativa a fost primită cu mare bucurie, și de pe acum două persoane particulare s-au și alăturat doamnei *Crișan*. *Maria Paulik* și *Szabó Miklós* vor sprijini fundația recent înființată cu încă o sută de mii de forinți. Cu prilejul acestei aniversări, conducerea satului a hotărât să acorde diploma de „cetățean de onoare” profesoarei în pensie *Maria Moț Benkó*, care decenii la rând a predat la școala din Otlaca-Pustă. „Mă simt onorată că eu sunt primul cetățean de onoare al satului. M-am simțit foarte bine la sărbătoarea de astăzi, unde

m-am întâlnit cu multe cunoștințe. Mi-a plăcut și spectacolul elevilor.”

Pe lângă comunicări, am putut urmări și un spectacol al elevilor, precum și un program folcloric susținut de câțiva copii îndrumați de profesorii *Irina* și *Ioan Ruja* din Giula. Pe coridorul școlii a fost amenajată o mică expoziție din articolele și fotografiile apărute în ulți-

mele patru decenii în săptămânalul „Foaia Românească”. Expoziția ne-a călăuzit în trecutul satului și al școlii. În fața articolelor, otlăcanii și-au evocat amintirile legate de școală, de vremurile de odinioară. Discuțiile însă nu s-au terminat aici, ci au continuat la cina comuna și la balul care a încheiat programul de sâmbătă trecută. **Adam Bauer**

Om politic de uimitoare perspicacitate, oștean iscusit, savant multilateral – istoric, muzician și geograf, filosof și fizician – Dimitrie Cantemir, „filozof între regi, dar și rege între filozofi” – care, după cum stă scris în diploma acordată de Academia din Berlin, „printr-o pildă precât de demnă de laudă, pre atât de rară și-a închinat numele ilustru cercetărilor științifice” – trasează drumuri noi în cultura românească și chiar europeană. Personalitate armonioasă, amintind pe omul desăvârșit al Renașterii, Dimitrie Cantemir deschide la români seria savanților de formație enciclopedică și marchează trecerea de la vechea literatură cronicărească la cea modernă.

Viața

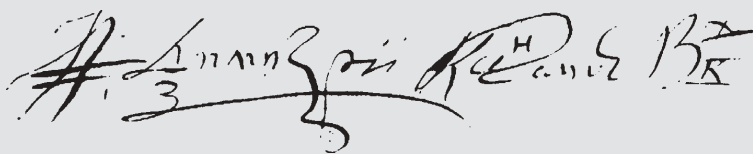
Dimitrie Cantemir s-a născut în anul 1673, în ziua de 26 octombrie. Tatăl său, „om viteaz și cu sfat bun”, cum îl caracterizează cronicarul Neculce, era pe atunci serdar, slujind pe Dumitrașcu vodă Cantacuzino, care tocmai își începea domnia în Moldova. După ce slujise în oastea craiului Ioan Cazimir, dobândind grad de rohmistru, se reîntoarse în Moldova urcând scara dregătoriilor: căpitan, serdar, mare clucer, iar în 1685 va fi însăunat chiar ca domnul Moldovei, luând numele de Constantin Cantemir.

După mamă, Dimitrie descindea dintr-o familie domnească. Mama sa, Ana Bantaș, femeie distinsă și cultă, era nepoata doamnei Nastasia, soția Ducăi vodă. Dimitrie Cantemir se va dezvolta în ambianța de cultură românească și grecească, mai întâi sub îndrumarea lui Ieremia Cacavela, apoi cu dascălii Academiei Patriarhiei din Constantinopol. Dimitrie Cantemir studiază însă cu aceeași sârguință și cultura musulmană. Învăță temeinic limba turcă literară – farsi – alături de alte limbi orientale, devenind un bun cunoscător al culturii arabe. La 14 noiembrie 1710, Dimitrie ajunge domn al Moldovei. Vremurile erau tulburi. Războiul dintre ruși și turci reîncepuse. Victoria repurtată de Petru cel Mare îm-

potriva regelui Suediei Carol al XII-lea era socotită de turci drept o amenințare a propriilor lor interese. Necunoscând în fapt adevăratele intenții politice ale lui Dimitrie Cantemir, Poarta vedea într-insul omul credincios și energic de care avea nevoie în promovarea politicii sale. La 13 aprilie 1711, la Luck, se încheie un tratat de alianță între Moldova și Rusia.

Talentatul militar al lui Cantemir și vitejia oastei sale s-au afirmat în lupta de la Bârseni – relatată de Neculce în cronica sa – salvând un detașament rusesc împresurat de dușmani. Bătălia de la Stănilești, pe Prut (8–12 iulie 1711), terminându-se indecis, și armele rusești fiind cu mult inferioare, necrește celor dușmane, Petru I propune încheierea păcii, acceptată în grabă de turci. Aceștia cer extrădarea domnului moldovean, însă țarul refuză cu demnitate. Țarul își respectă angajamentele asumate, creând lui Cantemir o situație corespunzătoare, particulară în cadrul nobilimii ruse. Prin ucazul emis la Movilău, la 1 august, 1711, țarul i-a conferit titlul cu drept ereditar de „prea luminat principe al Rusiei”, îl dăruiește cu moșii și case, și îi oferă drept jurisdicționar asupra românilor veniți cu el: „iar pe români în ce privește chestiunile lor proprii să-i judece principele Cantemir”. Cantemir se integrează în viața Rusiei, supusă unor adânci prefaceri, iar la rândul său aceasta va avea o înrăurire profundă asupra lui Cantemir, a cărei activitate politică și culturală o va răsfrânge pe deplin. În 1722, Cantemir îl însoțește pe țarul Petru I în campania dusă împotriva Persiei, în urma căreia Rusia dobândește țărmul apusean al Caspiceii. Cantemir n-a mai apucat să-și elaboreze lucrările proiectate, eminentul cărturar stingându-se din viață, răpus de diabet. Acum își doarme somnul de veci la Trei Ierarhi din Iași.

Dimitrie Cantemir

Opera

Creația lui Dimitrie Cantemir cuprinde o seamă de domenii ale științei și artei, lucrări literare și istorice, muzicale și filosofice deopotrivă. Toate reflectă influența umanismului din timpul Renașterii și a gândirii progresiste din Rusia medievală. În același timp s-au oglindit și cele mai importante probleme ridicate de dezvoltarea social-istorică a Moldovei de la sfârșitul sec. al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea. În privința concepției sale politice, Dimitrie Cantemir a fost adeptul domniei autoritare, ca adversar al ideilor distructive ale boierimii, de fărâmițare a statului.

Dimitrie Cantemir a conceput istoria ca o succesiune a „monarhiilor” care trec prin perioade de ascensiune și decădere în conformitate cu legile naturii. Dincolo de cunoștințele sale istorice, domnitorul luminat a cunoscut multe limbi și a fost un remarcabil geograf și orientalist. De numele lui se leagă una din primele istorii ale Imperiului Otoman („Creșterea și descreșterea curții otomane”). În „Hronicul vechimii româno-moldo-vlahilor” a încercat să lămurească problema originii poporului român și a unității sale etnice și să dovedească continuitatea lui pe teritoriul Daciei. În această linie de gândire, opera de căpătâi este „Descrierea Moldovei” (1716), scrisă la cererea Academiei din Berlin. Ea reprezintă prima monografie geografică ro-

mânească, însoțită de o hartă a Moldovei și cu prețioase informații etnografice.

Încă în 1705 a scris „Istoria ieroglică” (cunoscută și ca „Dialogul dintre Inorog și Corb”), prima încercare de roman social din literatura română, în care satirizează viața de la curtea domnească și intrigile boierilor pentru acapararea cât mai multor pământuri și moșii. Dar lucrarea cuprin-

de și cugetări, fabule, anecdote, proverbe și versuri care reflectă influența poeziei populare.

Având o bogată cultură muzicală, Cantemir a întocmit și un tratat de muzică turcească și este chiar autorul unor creații muzicale vocale și instrumentale de inspirație orientală. Dar a scris și numeroase alte lucrări cu caracter enciclopedic, culegeri în spiritul literaturii populare, tratate filozofice. Prin larga sferă a intereselor, prin activitatea sa multilaterală, Dimitrie Cantemir a reprezentat tipul domnitorului luminat, fiind totodată cel mai de samă gânditor, om de știință și de cultură a vremii sale.

Despre boierimea moldovenească

Odinioară era la moldoveni obiceiul – care trecând vremea a dobândit putere de lege – să nu se dea dregătorii oamenilor tineri, măcar de se trăgeau din neamurile cele mai de frunte, până nu-și dovedeau credința în alte slujbe mai mici și dacă nu ajungeau iscușiți indeletnicindu-se multă vreme cu acele lucruri. De aceea boierii cei mai mici, îndată ce fiii lor treceau de vârsta copilăriei, îi dădeau să slujească pe la boierii din starea întâi. Aceștia nu-i puteau însă folosi la altceva decât să slujească la masă și să străjuiască la ușă. După ce învățau, vreme de trei ani, obiceiurile curții și purtarea aleasă, boierul însuși îi înfățișa domnului și, prin rugămintea lui, dobânda ca ei să fie primiți în rândul cămărașilor divanului cel mare, de unde după un an îi schimba în divanul cel mic și de aici în spătarie. Dacă unul dovedea acolo cuget curat și purtare cinstită, ca să se poată trage nădejde de la el, atunci era primit printre slujitorii cămării mari. După ce mai treceau câțiva ani, prin rugămintea altului boier (căci dacă părinții înșiși se rugau domnului pentru fiul lor se socotea lipsit de cinste), el ajungea postelnicel, adică postelnic mic dintre aceștia sunt doisprezece și poartă în mâini toiege albe și subțiri, cât ei de înalte, înaintea domnului. După ce dovedea domnului în această slujbă credință și îndemănare, atunci se folosea și în alte slujbe de taină ale curții, iar după ce-și petrecea în chipul acesta tinerețea, îl ridica mai întâi în starea a treia a boierilor și la urmă în starea cea dintâi. Dacă domnul afla că vreunul are virtuți deosebite, atunci putea să ridice chiar pe un boier din starea cea mai de jos, în răstimp de câțiva ani, până la boieria cea mai înaltă. În zilele noastre, când semeția crește o dată cu sărăcia, un boier cugetă că și-ar rușina starea, dacă ar trebui să slujească la alt boier. Dar pentru că ambiția nu-i îngăduie să-și ducă viața tras deoparte, el caută în fel și chip să fie primit dintr-o dată, cu mijlocirea rudeniilor sale, în rândul slujitorilor de taină, care se numesc boiernași. Dar fiindcă starea aceasta este ca și o școală pentru cărmuitori, din care se împlinește de obicei numărul boierilor mari, aproape că nu se poate spune ce neoameni ajung la locurile de cinste cele mai înalte. Din această pricină se întâlnesc adesea, printre boierii din rangul cel mai înalt, oameni plini de trufie, semeți, îndărătnici și care nu numai că nu se pricep cum să se descurce în trebile țării, dar le lipsesc și năravurile bune și nu au deprinderea unei vieți cinstită, la care nu se găsește nimic vrednic de laudă, decât ce e bun la unul și la altul, dăruit de fire, și la care nu s-a venit în ajutor cu nici un fel de învățătură dinafară.

(Din „Descrierea Moldovei”)

Împăratu corbilor

(Poveste din Crișana)

O fost odată ce-o fost, că dacă n-o vu fi, nu s-ar pomeni, o fost on om sărac, care n-o avut în lume asta numa doi boi, o căsuță și on dărăbuș dă pământ. Înt-o dimineață o mărș să-l are. Da' boii ierau așe dă rău tânăr, dă n-o putut traie plugu. Omu, dă mânia, o prins on topor și l-o lovit pă unu dă i-o rupt on corn. Apu, săracu, în amărala lui o zis:

– *Mânca-te-ar corbii!* – ocară pă care u-o auzit on corb, care dăloc: „*Clîn, clon, clîn!*”.

Omu l-o ntrebat:

– *Da' ce poștești tu dă la mine, corbule?*

– *Da' bouu-to, pă care mi l-ai făgădit când i-ai rupt cornu!*

– *O, doamne, corbu-mne, cum ți l-oi da, când numa aista bun îl am în lume?*

– *Dă-mi-l să-l mînc, că nu ți bănuie dă iel!*

S-o gândit oleacă omu ș-o socotit că tă' nu-i bine să ți on bou c-on corn, așe că i-i l-o dat. Sara, când o ajuns acasă, muie-re l-o ntrebat:

– *Măi, bărbate, da' ce-ai făcut cu bouu?*

Bărbatu i-o povestit ce i-i s-o ntlăplat cu corbu. Măne dimineață iară o ieșit omu nost numa c-on bou la dărăbu lui dă pământ, vrând să are, da' abde fusără soarele d-o palmă pă cer, iacă corbu iară pă pom și cloncâne, și îi zisă:

– *Da' dă-m și bouu celalalt, că tă' nu poț ara cu unu sângur, apu nu ți bănuie.*

Omu i-i l-o dat și pă celalalt. Sara, când o ajuns acasă, muie-re iară o apucat să-l sfădească, că dă ce-o dat bouu, da' omu, săracu, amărît ce-o fost, numa atăta o zis:

– *Da' Dumnezo mi l-o dat, Dumnezo mi l-o luat.*

Muiere iară zisă:

– *Și Dumnezo numa d-aco-lo poate lua dă inde-i lipsă?*

Dimineață, când să dusă omu nost la pământ să mai lucre ceva, așe sângur, corbu iară pă pom:

– *Știi tu inde șed io?*

– *Da' cum oi ști?* – zisă omu.

– *Ia vezi, – zisă corbu, – păstă muntele acela șed. Și dacă-i întreba pă acărcine, te-a îndirepta la împăratu corbilor. Tu te du numa și mă așteaptă, că minten vin și io.*

Săracu să apucasă și să dusă până-n vârfu muntelui. Dîncolo dă munte iaca o mulțime dă turme și dă păstori. Îl întreabă pă unu că a cui is turmele, păstoru i-o spus că-s a împăratului cor-

bilor. Apoi l-o mai întrebat că inde șede împăratu, și i-o și povestit pățanie lui.

– *Mă, să nu primești nimica din ce ți-a da, numa în acărcate viguri și chipuri te-a întoarce, tu numa țesuiața ce din fereastă s-o primești, că acie, ce dorești pă lume, tăte le-mplinește.*

– *Mulțam dă sfat!* – și cu asta s-o dus la curte împăratului, s-o băgat înlontru, acolo tăte or fo' nobile și faină, da' tumna când vorbe cu împăratasa iaca și împăratu:

– *Boii or fost a tăi, amu plata ți-a fi turmele aște.*

– *Ba zo, mie nu-m treabă numa țesuiața din fereastă, că și boii mnei or fost sclabi, – zisă omu, și nu s-o lăsat până n-o căpătat țesuiața și hai cu ie la drum.*

Nu mere mult și iaca că să-ntâlnește c-on tist care ave on palțau dă nadă care mere inde gânde-i și bate pă cine gânde-i.

– *Mă, bai să-nștimbăm – zisă tistu, – că iacă nu treabă să te învrăjbești în bătaie, că îl bate palțauu.*

Omu s-o nvoit, și numa când să dusă acasă s-o gândit că cât dă prost o fost iel când o-știmbat, da' nu-i bai, că barem nu treabă să mă bat în bătaie, că-i bate palțauu.

Nu marsără multă cale, iaca să-ntâlnește c-o cătană c-o sabie, care-i zisă:

– *Hai să înștimbăm, că sabie me îi d-acie samă, că pă cine îți pare rău, numa zici „întoarce-te una-doauă” și odată i-i retezat capu!*

– *Bine, – zisă omu, și or și-nștimbat. Numa nu marsă multă vreme când omu zăsă: – Întoarce-te, sabie me, una-doauă, și rateză capu la tist și la cătană, și adă palțauu și țesuiața me!*

Cum o zis, cum tăte s-or împlinit, așe o mărș omu nost acasă la muie-re care dăloc l-o ntrebat:

– *D-apu inde-ai umblat, că io am gândit că ai murit?*

– *Taci, muie-re, – zisă omu, – că iacă ce căpătai dîn boi: o țesuiața care ce dorești pă lume asta tăte le-mplinește și on palțau care bate pă cine gândești și o sabie care rateză capu la cine gândești.*

Și odată o poruncit la țesuiața să facă căși și măși ca la împăratu, pline dă tăte bunătățile. Vecinii săraci, când or văzut asta, mai nante or vrut să-l omoare, da' nu l-or putut. Apoi l-or și pârît la împăratu lor că vre să-l omoare pă împărat. Da' la

săracu om nici pîn gînd nu i-o fost asta.

O vinit împăratu cu sute dă cătane ca să-l potrocească. Când o văzut omu asta, o poruncit la țesuiața să facă năște mese ca la împăratu. O vinit împăratu ș-o zis:

– *Ai ajuns inde ai ajuns, ș-amu vrei să mă omori și să faci învâlmășeașă în lume?*

– *Ba nu, înălțate împărate, mie nici pîn minte nu m-o trecut. Numa tăte aște-s dă la Dumnezo.*

– *Apu dacă-s dă la Dumnezo, arătă ceva sâmn!* – i-o poruncit împăratu.

Atunci o zis omu căta sabie să omoare tăte cătanele, și d-odată fură omorâte. Apoi zisă căta palțau să le învie, și odată or înviiet. Apoi zisă căta țesuiața să facă iară colibă dîn casa lui, și d-odată tăt domnii s-or aflat în drum. Văzându-le aște, împăratu i-o dat crezare ș-o zis:

– *Amu credem că-s dă la Dumnezo, și ți-o da pace cât îi trăi.*

D-atunce omu nost trăiește-n pace până amu, dacă n-o fi murit.

(După povestirea lui **Vlăduț Toma**. Vol. „*Folclor românesc din Crișana și Banat*”)

≡ Dîn fabulele lui Esop* ≡

Pruncu și mamă-sa

On pruncaș, mîncînd năște plămîni dă vacă și, vinindu-i greață, o țipat tăt ce-o mîncat. Dup-aceie s-o plîns căta mamă-sa:

– *Vai dă mine, maică, că io tăte mațele mi le-am țipat.*

Mamă-sa îi zisără:

– *Nu te teme, făt-mne, că n-ai țipat nimica dîn cile ce-s a tale, ce numa ce-s străine.*

INVĂȚĂTURA: Așe-s și oamenii cii darotnici, când plătesc datoriile le pare tare rău, ca și cum ș-ar da și dîn inima lor dîn trup.

Asănu

Asănu o mîncat tă' uărș și s-o-ngrășet păstă măsură, apoi o început să să laude că tată-so nici n-o fost măgar, ce on cal tânăr și faină, și că dîn tăte privințele samănă cu iel. Stăpănu lui, auzind aște, îl scoasără afară dîn grajd și-l dusără afară în câmp, îl înhămasără ca pă cielalet cai, așe asănu ș-o dat sama că nu poate ține pași cu caii. Dându-ș sama dă una ca asta, zisără:

– *Amu cred că și tată-mne o fost cal.*

INVĂȚĂTURA: Dacă ajunge cineva la o avere, treabă să socotească bine că cine-i și să-ș aducă aminte că pă lume asta nimic nu-i stătător, ce numa adevăru rămâne în veac, pă cum și înțelepciune.

Călătorii

Năște călători mereu pă lîngă o mare, și văzînd în dăpărtare că vîntu aduce năște grămez dă vreascuri, și unu zisără:

– *Aista-i on sîn dă corabie și poate om afla ceva în iel.*

Așe dară așteptasără până ajunsără vreascurile mai aproape și, văzînd că nu-i nimica dă folos, omu iară zisără:

– *În zădar am așteptat noi și am terdut dîn vreme, că iacă-tă că nu-i nimica dă folos.*

INVĂȚĂTURA: Mulț oameni să arată dă dăparte că-s mare și puternici, apu dacă să apropiie, să întâmplă să-ț dai sama că nu-s buni dă nimica.

*Esop, Aisopos, (n. 620-560, i.e.n.), fabulist grec, originar din Asia Mică.

Am citit că...

Io cred că nu-i dă mnirare că, atunci când mă-ntâlnesc cu oameni dă vrăsta me, – uă cu cunoscuț mai tînări la care le umblă Foaia românească, – și unu, și altu tare dă multe uări îm povestesc că îm citesc scrisori-le mele și că le place dă iele, mai cu samă și d-aceie că le-nțeleg dîn voarbă-n voarbă. Nu zic, îm place lauda pă care o capăt, ctiar și dacă, rare uări, unii nu-s mulțamiț dă faptu că io nu mă ocup dăstul dă mult cu problemele și năcazurile noastre. Înt-asta treabă să-nțălejem c-ar fi voarbă dă viața românilor dîn țară, uă că și dăspră sătenii noști aș ave ce să scriu „cu sacu”.

La una ca asta, io mă apăr cum mă pot, da' nu joiesc să le răs-pic dîn fir în păr cum că io am vâlălit să scriu dăspră cile ce le citesc, și nu dăspră cile ce le aud, bunăuară cum o făcut, pă vremuri, untu mne, Vasile Ciurdaru, – fiie iertat!

Dînt-asta să-nțăleje că sarcina me oleacă-i mai gre, mai cu samă dacă mă gîndesc la aceie că dăspră noi și satu nost numa rare uări, și numa ici și cole vād lumina soarelui vești întăresante dăspră care vād dă bine să-m spun și io părere. În ceie ce pri-vește veștile dîn Foaia românească, după părere me, nu să cuvine să scriu și io – pre dese uări, – că doară asta să-ș fine dă dătorie celor ce-o fac. Bine-nțales, să-ntâmplă că și io mă ocup cu căte-o problemă citită-n foaia noastră, da' numa atunci când nu-s d-o părere cu scriere citită, uă dacă am ceva dă

adăugat la cile citite. Așe dară, și-m fiie cu iertare, da' io și pă mai dăparte m-oi fine dă suca me: oi scrie dăspră ceie ce citesc și „nu m-oi băga nasu inde nu-m ferbe uala!”

După tăte aște, fînându-mă dă dătorie, vād povestesc că am citit înt-on uișag ungu-resc cum că, indeva în Indie, să află on sat în care trăiesc cii mai mulț oameni c-on sîngur rărunte. Îi voarbă d-on sat tare sărac, în care oameni sînătoși și în putere, numa ca să poată trăi mai bine cât mai au pă pămînt, îș vînd, pă bani mîndri, – în afara lejii, – căte-on rărunte la oameni bănoși. Prețu unui rărunte ajunge cam până la o miie-doauă dă dolari, dîn care vînzătoru poate trăi dăstul dă mult și dăstul dă bine. Numa că, odată cu fapta lor, și cii ce or avut ceva loc dă muncă ajung „în stradă”, n-au cotare, cer împrumuturi dîn care să dau la băutură, așe că dînt-o sārăcie mare ajung înt-o nănorocie și mai mare care, până la urma urmii, le scurtează și viața.

Veste asta pă cât îi dă întărasantă, tăt ată-ta-i dă dureroasă, și, sincer să fiu, nu m-aș dori ca una ca asta să să-ntâmplă și la noi, fiie voarbă dă țară, dă românașii noști uă dă sătenii mnei!

Traiu nost îi așe cum îi, ar pute fi și mai bine, veste me d-amu ar fi putut fi și mai veselă, da' și viața-i așe: „Când p-o spiță, când pă alta”.

Vă dorește sănătate cât mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Fotbal

Fără miză

La partida amicală dintre Italia și România, terminată cu scorul de 1-0 pentru gazde, s-a dovedit că meciurile fără miză nu aduc un spectacol deosebit. Deși oaspeții au posedat mai mult balonul, totuși gazdele au fost mult mai rapide și periculoase în atac. Pe toată durata confruntării s-a simțit că aici nu contează rezultatul, ci mai mult încercarea unor tineri care s-ar putea include în Naționala României, antrenată de **Anghel Iordănescu**.

Mitea, la numai 18 ani, a fost unul dintre cei mai buni jucători la Ancona

În ciuda faptului că mai mulți jucători de bază au lipsit din echipa italiană, partida de la Ancona s-a desfășurat așa cum ne-am obișnuit deja. Elevii lui **Giovanni Trapattoni** au fost preocupați, în primul rând, să-și apere propria poartă de orice pericol. Linia de fund s-a prezentat într-o componență neobișnuită, totuși a reușit să realizeze tactica atât de caracteristică fotbalului din peninsulă. Iar linia mediană, coordonată cu măiestrie de **Totti**, a venit în ajutorul fundașilor, strecurând atacurile, baze pe multe pase scurte ale românilor. Singurul gol al partidei s-a născut dintr-o fază tipică. O lansare lungă, venită din mijloc de la **Totti** și fructificată de atacantul lui Juventus, **Marco Di Vaio**. În rest n-am văzut altceva decât încercările sterile ale oaspeților și un joc defensiv, fără asumarea nici celui mai mic risc din partea gazdelor. Ce s-a putu naște dintr-un meci amical dintre aceste două formații? Italia saturată de succesul calificării directe la EURO 2004, iar România apatică după pierderea dreptului de participare la

finala continentală. Din compartimentul defensiv a lipsit accidentatul **Chivu**, prezența căruia dă siguranță și colegilor lui. La mijloc l-am văzut pe **Pancu** care nu se află în cea mai mare formă și pe **Dorinel Munteanu**, din jocul căruia se

cunoaște că nu are meciuri în picioare la clubul său german. În astfel de condiții, **Florentin Dumitru** și **Mirel Rădoi** s-au zbatut degeaba, fără parteneri. Este interesant că în acest compartiment au arătat un joc mai bun doi reprezentanți ai campionatului intern. În ofensivă, **Bratu** a avut câteva faze bune în care s-a remarcat cu viteză excesivă și cu jocul lui energic. **Mutu** n-a mai fost cel de altădată, însă am cunoscut un veritabil atacant în persoana lui **Mitea**. Noua achiziție al a Ajax-ului s-a remarcat cu un joc curajos și tehnic, reușind, în câteva rânduri, să creeze stări de alertă în fața porții italiene. **Mitea**, la numai 18 ani, este marea descoperire a acestei partide și de prestația lui poate fi mulțumit și tehnicianul **Iordănescu**. În rest, i-am mai zărit pentru câteva clipe și pe tinerii **Marica** și **Cristea**, ambii fiind sub 20 de ani și având prima ocazie să guste din atmosfera fotbalului la nivel european. O echipă extrem de tânără, în care **Mutu** și **Chivu**, cu cei 23 de ani, sunt considerați veterani, poate oferi speranțe pentru viitor.

Ultimele rezultate ale echipelor de fotbal

Campionatul NB II.	
Salgótarján—Giula	0-1
Campionatul Județean, Bichiș, div. I.	
Mezőkövácsháza—Micherechi	1-0
Békéscsantandráș—Bătania	0-4
Campionatul Județean, Bichiș, div. II.	
Aletea—Körösladány	6-1

Hagi n-a mai suportat eșecurile

După ce a petrecut numai 12 săptămâni la Bursaspor, antrenorul **Gheorghe Hagi** a demisionat și cu asta a renunțat la o indemnizație de 600.000 de dolari pe an. Sâmbăta trecută și-a înaintat demisia și întregul său staff tehnic. „Mi-am dat demisia pentru că am constatat că la Bursa nu se vrea performanță. Clubul nu e pregătit pentru așa ceva. Entuziasmul a fost mare în vară, dar în patru luni s-a dus totul. Mentalitatea mea nu-mi permite să lucrez la un club care nu-și propune mare lucru. Eu vreau mai mult”, a explicat „Regele” în paginile cotidianului **Gazeta Sporturilor**.

Fostul decar legendar al selecționatei române, care a evoluat timp de șase ani și în culorile lui Galatasaray, cu aceasta a înregistrat al doilea eșec din tot atâtea încercări, în cursul scurtei sale cariere de antrenor. Prima decepție se leagă de necalificarea echipei naționale la Campionatul Mondial din anul 2000. În vara acestui an, Hagi s-a

Momente grele pentru Hagi

angajat la antrenarea formației din Bursa, angajându-se la scoaterea din mediocritate a acestei echipe mici, cu condiții materiale mult mai modeste decât „greii” campionatului turcesc, Galatasaray sau Beşiktaş. În decursul celor trei luni petrecute la noua sa formație, antrenorul român a înregistrat numai două victorii și cinci partide încheiate la egalitate, și cu această „performanță” echipa sa se află pe modesta poziție a 15-a. „În oraș nu există unitate de gândire. Eu am încercat să fac treabă la Bursaspor, dar din păcate nu s-a putut, pentru că totul trebuia făcut împreună și era nevoie ca ideile să fie mai clare. Mi-a fost foarte greu, trebuie să recunosc. Să încerci să schimbi mentalități e o treabă cumplit de dificilă. Totuși, așa spune că Bursaspor a fost o experiență interesantă, am învățat multe lucruri.”, a declarat Hagi după anunțarea demisiei. Cu toate insuccesele, conducerea și suporterii clubului l-au susținut pe antrenorul lor care în Turcia și la ora actuală este un idol. Plecarea

tehnicianului aduce mai multe complicații și fiindcă acesta a încercat să creeze o mică insulă românească în orașul turcesc. Antrenorul portarilor, **Zoltán Iasko** și-a anunțat deja retragerea din post și renunțarea la cei 200.000 de dolari pe an. Cei patru jucători români – **Bogdan Vintilă**, **Iulian Miu**, **Cornel Frăsineanu** și **Ionel Ganea** – aduși de Hagi, deocamdată fac parte din lot, dar probabil că viitorul lor va fi mai incert în absența protagonistului lor. Situația atacantului **Ionel Ganea** este cea mai delicată, deoarece acesta, de dragul lui Hagi, a renunțat la o echipă nemțească, WFB Stuttgart, care acum evoluează în Liga Campionilor.

Aproape toți antrenorii și oficialii fotbalului românesc și-au exprimat regretul față de demisionarea colegului lor, dintre care merită să remarcăm declarația lui **Dumitru Dragomir**. Președintele Ligii Profesioniste de Fotbal a afirmat următoarele: „Îmi pare rău pentru el, dar cred că n-a făcut bine. Eu n-aș fi renunțat niciodată, dar e decizia lui. Îmi

este teamă că acum o să dea apă la moara celor care cred că nu este antrenor.” Cu această plecare înaintea expirării contractului, Hagi înregistrează al doilea eșec din cariera sa de tehnician. Fiindcă până acum a antrenat numai două formații, acest „palmares” pune la îndoială calitățile lui de antrenor, deși – știm bine – există și multe exemple care ne arată că foști mari jucători au reușit să devină și mari tehnicieni, doar după câteva eșecuri la începutul noii lor activități. Este suficient să ne gândim la **Lothar Matthäus**. Acesta, mai întâi la Rapid Wien n-a reușit să obțină decât un al zecelea loc în modestul campionat austriac, iar peste un an și ceva a condus până la titlul de campion al Serbiei formația Partizan Beograd, care după preliminarii reușite a intrat și în grupele Ligii Campionilor și astăzi joacă de la egal la egal chiar și cu Real Madrid.

Și încă nici nu s-a terminat șirul reacțiilor la senzaționala demisie, când în presa din Turcia deja vehiculează ipoteza conform căreia Hagi ar putea ajunge pe banca clubului Galatasaray. Deși **Gică** susține că vrea să ia o pauză, pentru a se odihni, varianta zărilor turci nu pare a fi fără temelii. Se aude tot mai mult că liderii Galatei s-au săturat de nereușitele lui **Fatih Terim** și îl consideră incapabil să-l bată pe **Mircea Lucescu**, care de la plecarea sa la Beşiktaş a înregistrat numai succese, în dauna fostei sale formații, de la care era dat afară, în pofida câștigării titlului de campion și ajungerea în sferturile de finală a Ligii Campionilor. Echipa lui **Terim** are o evoluție modestă și în competiția europeană. Astfel ușor s-ar putea produce schimbări și la conducerea tehnică ai formației cu care Hagi și **Gheorghe Popescu**, în anul 2000, au cucerit Cupa UEFA.

Următoarele
meciuri

30 noiembrie (duminică)
Giula-Karcag 13.00
În campionatele județene s-a terminat sezonul de toamnă. În prima divize, pe primul loc a terminat Bătania, iar Micherechi se clasează pe poziția a 3-a. În a II-a divizie, Aletea se află pe locul 9.

ROMÂNIA

Luni 24 noiembrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Caravana premierelor (R) 9.30 Teleshopping 10.00 Surprize, surprize (R) 12.30 Ultimul stinge lumina! (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Teleshopping (R) 14.30 Pro Patria 15.00 Kronika 16.00 TVR în Direct – dialog cu telespectatorii 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.25 Știri 17.30 Ochiul magic 18.00 Jurnal 19.00 Iartă-mă! 20.00 Teatru în serial. Adio, Europa! 21.00 Mașina de tocat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniștii 23.30 Film. Cînsteste-ți părinții! 1.15 Jurnal (R) 2.15 Ochiul Magic (R) 2.45 Film. Răfuiala 4.25 Corect Show! (R) 4.40 Serial (R) Magnum 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping (R).

Marți 25 noiembrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Spectacolul lumii (R) 9.30 Teleshopping 10.00 TVR în Direct (R) 10.30 Agenția de plasare (R) 11.00 Profesioniștii (R) 12.00 Serial. (R). Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Vector III. Magazin științific 14.00 Alege viața! 14.30 Kronika 16.00 TVR în Direct – dialog cu telespectatorii 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.25 Știri 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Festivalul filmului tău. Trei zile 20.40 România 1... și filmul 21.00 Mașina de tocat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Poveste fără sfârșit 23.30 Film. Intervenția 1.05 Jurnal (R) 2.05 Alege viața! (R) 2.35 Film (R) 4.20 Sănătate pentru toți (R) 4.45 Serial. Magnum 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Miercuri 26 noiembrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Dincolo de hartă (R) 9.30 Teleshopping 10.00 TVR în Direct (R) 10.30 Agenția de plasare (R) 11.00 Poveste fără sfârșit 12.00 Serial. Destine secrete (R) 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Oameni ca noi 14.00 Convingeri 15.30 Controversele istoriei 16.00 Serial. TVR în Direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.25 Știri 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Film. Napoleon. Partea a III-a 20.50 România 1... și filmul 21.00 Mașina de tocat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Nocturne 23.30 Film. Dezvăluiri 1.10 Jurnal (R) 2.10 Vector III (R) 2.40 Film (R) 4.15 Spectacolul lumii (R) 4.45 Serial. Magnum (R) 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Joi 27 noiembrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Controversele istoriei (R) 9.30 Teleshopping 10.00 TVR în Direct (R) 10.30 Agenția de plasare (R) 11.00 Nocturne (R) 12.00 Serial. Destine secrete (R) 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Aventura sunetelor 14.00 Akzente 15.30 Memorialul durerii 16.00 TVR în Direct – dialog cu telespectatorii 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.25 Știri 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 18.55 Fotbal: Liverpool – Steaua 22.50 Jurnal (R) 23.00 Tragerile Joker și Loto 5/40 23.10 Film. Înger fără voie 0.50 Aventura sunetelor (R) 1.20 Jurnal (R) 2.50 Film (R) 4.30 România 1 și...strada (R) 4.50 Serial (R) 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Vineri 28 noiembrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Memorialul durerii (R) 9.30 Teleshopping 10.00 TVR în Direct (R) 10.30 Agenția deplasare (R) 11.00 Iartă-mă! (R) 12.00 Serial (R) Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Români fără frontiere 14.30 Ex Libris 15.30 România politică 16.00 Interes general 17.00 Sănătate pentru toți! 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Ultimul stinge lumina! 19.30 Film. Napoleon. Partea a IV-a 21.15 Festivalul Internațional de Film 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Taverna 23.00 Profesioniștii (R) 1.00 Ultimul stinge lumina (R) 1.30 Jurnal (R) 2.30 Memorialul durerii (R) 3.00 Film (R) 4.40 Serial (R) 5.30 Spectacolul lumii (R).

Sâmbătă 29 noiembrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Desene animate 8.00 Întâlnire de basm 9.00 Teleshopping 9.15 Debut 50 plus 10.00 O vedetă populară 11.00 Spectacolul lumii 11.30 Caravana premierelor 12.00 Lumea-n care trăim 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Drumul spre glorie 13.30 Circul „Bouglione” 14.30 Internațional Herald Tribune 15.00 Serial. Vorba lu’ Jim 15.25 Drumul spre glorie 15.55 Fenomenul Harry Potter 17.00 Teleshopping 18.00 Jurnal 19.00 Surprize, surprize... 20.10 România 1 și strada 20.20 Surprize, surprize... 21.10 România 1... și strada 21.20 Surprize, surprize... 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Reflecții rutiere 22.30 Film. Vidoq 0.15 Drumul spre Glorie (R) 1.15 Jurnal (R) 2.15 Lumea-n care trăim (R) 3.15 Aventura sunetelor (R) 3.45 O vedetă populară (R) 4.45 Corect Show! (R) 4.55 Caravana premierelor (R) 5.25 Teleshopping.

Duminică 30 noiembrie

6.00 Universul credinței 7.30 Desene animate 8.30 Jocul plantelor 9.00 Repere sacre 10.00 Ediție specială 10.15 Dincolo de hartă 10.45 Tezaur folcloric 12.00 EURO 2004. Tragerea la sorți a turneului final 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Drumul spre glorie 13.30 Muzică populară 14.00 Ședința solemnă a Parlamentului României, cu ocazia zilei de 1 Decembrie 15.30 Serial. Vorba lu’ Jim 16.00 Bravissimo! 18.00 Jurnal 19.00 Serial CSI – Investigatii 19.55 România 1... și strada 20.00 Drumul spre glorie 21.00 Minutul 91 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Tragerile Loto 6/49 și Noroc 22.25 Festivalul Internațional de Film 23.25 Film. Gelosul 1.10 Garantat 100% (R) 2.25 Jurnalul de noapte 3.25 Internațional Herald Tribune (R) 3.55 Bravissimo! (R) 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 24 noiembrie

6.00 Televiziunea, dragostea mea (R) 7.00 Teleshopping 7.30 Arca lui Noe (R) 8.00 Documentar (R) 8.30 Memoria cărților (R) 9.30 D’ale lu’ Mitică (R) 10.30 Film puzzle (R) 11.15 Veni, Video, Vici! (R) 11.30 Zestrea românilor – Țara Gorjului 12.00 Știri 12.15 Piersic show (R) 14.00 Primul pas 15.00 Atlas (R) 15.30 Eco – Magazin 16.00 Știri 16.10 Ideal și destin 17.00 Floarea din grădină 18.00 Serial. Miracole 19.00 Teleshopping 19.30 Auto Club 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Teatru. Harvey de Mary Chase 23.00 Serial. Mafia din Sankt Petersburg 0.10 Teleshopping (R) 0.25 Ideal și destin (R) 1.10 Film (R). 3.00 Serial (R). Mafia din Sankt Petersburg 4.05 Auto Club (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Eco – Magazin (R) 5.30 Medalion de interpret (R).

Marți 25 noiembrie

6.00 Floarea din grădină (R) 7.00 Teleshopping 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rauzan 9.30 Tonomatul DP 2 11.30 Top Sport (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Emisiune în limba germană 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Documentar 16.00 Știri 16.10 Arta. Documentar 17.00 Istoria civilizațiilor 18.00 Serial. Miracole 19.00 Teleshopping 19.30 Puls 2003 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. Arest preventiv 22.45 Serial. Polițiștii de la „Blue Murder” 23.45 Veni, Video, Vici! (R) 24.00 Teleshopping (R) 0.30 Arta (R). Saint Tropez 1.20 Film (R) 3.00 Serial (R). Polițiștii de la „Blue Murder” 4.00 Documentar (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Ferma (R).

Miercuri 26 noiembrie

6.00 Documentar (R) 7.00 Teleshopping 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rauzan 9.30 Tonomatul DP 2 11.30 Puls 2003 (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Ușa turnantă 15.00 Conferința de presă 16.00 Știri 16.10 Valea Oltului. Documentar 17.00 Documentar 18.00 Serial. Miracole 19.00 Teleshopping 19.30 Acces la succes 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. Aventurile locotenentului Sharpe 23.00 Eurofotbal 24.00 Teleshopping (R) 0.30 Documentar (R) 1.20 Film (R). Aventurile locotenentului Sharpe 3.05 Eurofotbal 4.00 Semne (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Conferința de presă (R).

Joi 27 noiembrie

6.00 Documentar (R) 7.00 Teleshopping 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rauzan 9.30 Tonomatul DP2 11.30 Acces la succes (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Sista 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Enigmatica Terra 16.00 Știri 16.10 Simeza maestrilor 17.00 O lume a misterele 18.00 Serial. Miracole 19.00 Teleshopping 19.30 Insolit 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. Unchiul din America 23.00 Serial. Nemuritorul 24.00 Teleshopping (R) 0.30 Simeza maestrilor (R) 1.25 Film (R). Unchiul din America 3.10 Serial (R) Nemuritorul 4.00 Enigmatica Terra (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Pescar hoinar (R) 5.30 Atlas (R).

Vineri 28 noiembrie

6.00 Povestiri incredibile (R) 7.00 Teleshopping 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rauzan 9.30 Tonomatul DP 2 11.30 Insolit (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Împreună în Europa 15.00 Autostrada Banilor 15.30 Centre istorice 16.00 Știri 16.15 Diplomatic club 17.00 Via Sacra 18.00 Serial. Miracole 19.00 Teleshopping 19.30 Barometru 20.30 Semne 21.00 D’ale lu’ Mitică 22.00 Film. Vampă fără vocație 23.45 Veni, Video, Vici! 24.00 Teleshopping (R) 0.30 Diplomatic club (R) 1.15 Film (R) 3.00 Autostrada Banilor (R) 3.30 Documentar (R) 4.00 Centre istorice (R) 4.30 Știrile serii 5.00 D’ale lu’ Mitică (R).

Sâmbătă 29 noiembrie

6.00 Via Sacra (R) 7.00 Lecția de privit 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Conjugând verbul „a ști” 9.00 Generația@ 9.30 Top Sport 10.00 Ora fără catalog 11.00 Casa mea 11.30 Serial. Sabrina 12.00 Concurs de fidelitate 12.30 Atenție, se cântă! 14.00 Film puzzle 14.45 Viață în sălbăticie 15.45 Alea cu Ghimpi 16.00 Televiziunea, dragostea mea 17.00 Ruleta rusească – emisiune concurs 17.30 Serial. Spayder game 18.00 Serial. Stăpânul animalelor 18.45 Teleshopping 19.55 Fotbal: FC Național – FCM Bacău 21.00 Film. Amenințare din deșert 22.45 Serial. Identitate greșită 23.45 Alea cu Ghimpi (R) 24.00 Teleshopping 0.15 Festivalul Național de muzică ușoară românească 1.15 Fotbal (R) 3.00 Serial (R). Stăpânul animalelor 3.45 Alea cu Ghimpi (R) 4.00 Documentar (R) 5.00 Ora fără Catalog (R).

Duminică 30 noiembrie

6.00 Între cer și deșert 7.00 Pescar hoinar 7.30 Medalion de interpret 8.00 Ferma 9.00 Natura 9.30 Desene animate 10.00 Arca lui Noe 10.30 Serial. Super Rupert 11.00 Serial. Viața de câine 12.00 Fotbal în sală 13.00 Fotbal. Ceahlăul Piatra Neamț – Rapid București 15.00 Atlas 15.30 Alea cu Ghimpi 16.00 Documentar 17.00 Ruleta rusească – emisiune concurs 17.30 Serial. Spayder game 18.00 Serial. Stăpânul animalelor 18.45 Teleshopping 19.00 Vacanța la Roma. Emisiune concurs 20.00 Serial. Cracker – psihologia crimei 21.00 Film. Iubire inimaginabilă 23.00 Remix 24.00 Teleshopping (R) 0.15 Serial (R) Cracker – psihologia crimei 1.15 Film (R) Joc murdar 3.00 Serial (R) 4.00 Pescar hoinar (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Între cer și deșert (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

24 NOIEMBRIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

25 NOIEMBRIE, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

26 NOIEMBRIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

27 NOIEMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

28 NOIEMBRIE, VINERI (redactor: Victoria Cozma)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foia românească” 11.55: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul Vârșnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

29 NOIEMBRIE, SÂMBĂȚĂ (redactor: Victoria Cozma)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe unde Europei” – magazin radiofonic euroregional 15.58: Încheiere.

30 NOIEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Victoria Cozma)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afara de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

26 noiembrie 2003 (mtv ora 14.25)

Reluare: 29 noiembrie 2003 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru

săptămâna viitoare:

Întreaga economie a emisiunii va fi consacrată formațiilor artistice românești de amatori din țară. Programul românesc de această dată se va prezenta de la Giula, relatând despre Ziua Culturală a Românilor din Ungaria, manifestare culturală și folclorică, desfășurată sâmbăta trecută, în organizarea Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria.

Realizator: Tiberiu Boca

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 24 noiembrie 2003

16.05–17.00 Universul culturii 17.00–18.00 Juriu – Floarea din grădină – TVR2.

Marți, 25 noiembrie 2003

16.05–16.30 Totul la vedere 16.30–17.00 Cronica germană (emisiune în limba germană) 17.00–17.30 Grădina tranziției 17.30–18.00 Știri regionale.

Miercuri, 26 noiembrie 2003

16.05–16.30 Viața la țară 16.30–17.00 Panoramic sau-vest (emisiune în limba maghiară) 17.00–17.15 Sănătatea ta 17.15–17.30 Zona IT 17.30–18.00 Știri regionale.

Joi, 27 noiembrie 2003

16.05–16.30 Spații subiective 16.30–17.00 Orizonturi sârbești (emisiune în limba sârbă) 17.00–17.30 Balanța de joi 17.30–18.00 Știri regionale.

Vineri, 28 noiembrie 2003

16.05–17.45 Teleaudiența 16.45–17.00 Viață de rom (?) 17.00–17.30 Locuri cu povești 17.30–18.00 Știri regionale.

Sâmbătă, 29 noiembrie 2003

16.00–16.30 La Gratzy 16.30–17.30 În prelungiri 17.30–18.00 Știri regionale.

Duminică, 30 noiembrie 2003

16.00–16.30 Musica Viva 16.30–17.00 VIP-uri de duminică 17.00–18.00 Cântecul de acasă.

Sponsorul nostru

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24

pe 756 kHz

UMOR

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 259-430552, Fax.: 259-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vârstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

<http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sâmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

Sâmbăta trecută, la Centrul Cultural Românesc din Giula

O adevărată gală a culturii românilor din Ungaria

Decenii de-a lungul, „Ziua Culturală” este cea mai mare festivitate pentru românii din Ungaria. Cu acest prilej se concentrează cel mai mare număr de spectatori, cele mai reușite montaje literare, cele mai frumoase dansuri populare, cele mai bune prelucrări folclorice, cele mai multe formații corale. Pe scurt, „Ziua Culturală” însumează valorile autentice din localitățile cu populație românească din Ungaria. Dar de fiecare dată, dincolo de un program variat și de înalt nivel artistic, organizatorii mai pregătesc și anumite surprize: expoziții fotografice, de arte plastice, textile și altele. Așa s-a întâmplat și sâmbăta trecută, când la 15 noiembrie în reprezentativul Centrul Cultural Românesc din Giula s-a desfășurat ediția actuală a evenimentului.

De fapt, programul a început cu o „uvertură” din holul centrului, unde o expoziție de fotografii ale profesoarei *Maria Sarca Zombai* din Chitighaz a fost deschisă de *Petru Selejan*, de astă dată în calitate de consătean și președinte al Comisiei Culturale a ATRU. Expoziția a fost îmbogățită și prin câteva obiecte de uz casnic și textile de valoare muzeală, care au oferit un surplus de autenticitate.

„Ziua Culturală” a început prin salutul adresat participanților de *Tiberiu Iuhas*. Șeful Oficiului ATRU și-a exprimat satisfacția față de atitudinea pozitivă a formațiilor, care au sosit într-un număr mare și bine pregătite. Apoi au urmat cuvintele festive rostite de *Traian Cresta*, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, care a apreciat inițiativa și strădanile participanților, urând apoi oaspeților numeroși un călduros bun venit. Președintele a salutat în mod deosebit oaspeții de onoare, pe vicarul episcopal *Pr. Pavel Ardelean*, consulul general *Andrei Oancea* din Seghedin, consilierul cultural *Alexandru Ghișă* de la Ambasada României din Budapesta, *Szabó Jenő*, viceprimarul orașului Giula, *Hevesi József*, consilier județean pentru minorități, *Ștefan Suchansky*, primarul din Nădlac (România).

Primii care au evoluat pe scena festivă a Centrului Cultural Românesc din Giula au fost muzicanții amatori din formația de țiteră „Boleraz” din Bichișciaba. A fost foarte interesant cum au cântat la țiteră, dar au cântat în grai viu și niște cântece populare românești. După ei au urmat elevii Liceului Românesc din Giula, cu câteva dansuri populare, fiind acompaniați de un taraf care a intensificat atmosfera de „joc”. În continuare, două eleve ale Școlii Generale din Micherechi, *Greta Ruja* și *Patricia Petrușan* au parodizat Festivalul Castraveților din această comună. Parodia a fost atât de bine interpretată, încât a stârnit aplauzele publicului și a creat o atmosferă degajată, plăcută în rândurile publicului.

Grupul din Bedeu, adulți și copii, ne-a prezentat „Disnatorul la nană Iulce”. Ca de obicei, au fost la înălțime. Montajul realizat de directoarea *Elena Silaghi* a

împletit folclorul local cu elemente de teatru popular, cu literatură cultă, cu versuri și cântece, într-o veselie generală care a antrenat și spectatorii.

La programul de gală au evoluat și trei coruri din Apateu, Bătania și Chitighaz, toate trei bine pregătite. În programele lor au fost mai multe cântece cunoscute, încât am simțit câteodată chiar dorința de a cânta împreună cu ei.

Dar nici cei din generația mai în vârstă n-au rămas pe plan secund. Ei au dovedit atât nouă, spectatorilor, cât și celorlalți interpreți că dansul și cântecul interpretat cu elan și trageră de inimă nu depinde de vârstă. *Gheorghe Gros* și *Maria Cioca* au sosit ca soliști la această festivitate, oferindu-ne câte un buchet de cântece populare românești. Dovada sigură că au fost bine pregătiți au fost și aplauzele îndelungate primite de la ascultători.

În timpul programului a fost frumos să vezi, cum interpreții din generațiile tinere și cei bătrâni știu să joace, să cânte și să se bucure împreună la această

festivitate. Printre diferitele numere de program bine interpretate merită să fie evidențiată echipa de dansuri populare din Săcal, cu dansurile ciangăilor moldoveni. Acești tineri au avut costume populare autentice care au atras privirile de admirație ale tuturor.

În final, a evoluat Echipa de Păstrare a Tradițiilor „Gheorghe Nistor” din Micherechi. Cu toții, împreună cu tânărul *Vasile Papp* au dansat atât de vioi, cu atâtă elan, încât și mulți dintre invitați se legănau după acest ritm, abia abținându-se să nu se ridice de pe scaune.

După fiecare număr de program, fiecare grup a primit flori și câte-un mic cadou. Dominând o atmosferă plăcută în sală, toți ne-am simțit bine. Ziua Culturală, ediția 2003, va rămâne o amintire plăcută pentru cei care au fost de față în mod activ, ca dansatori sau cântăreți, sau în mod pasiv, ca spectatori. Sperăm că și anul viitor vom avea parte de o festivitate la fel de frumoasă.

E. Illyés – L. Martin

FOAIA
românească

21 NOIEMBRIE 2003

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Laura Martin, Rita Păcș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2003: 3 luni 780 forinți; 6 luni 1560 forinți; 1 an 3120 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.